

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

De Paști

suntem nevoiți să scriem despre parfumurile, cari nu s'au cumpărat atât de intensiv, ca și la alte Paști, deoarece consumatorii cei mai mulți în multe cazuri nu sunt în stare, ca să se aprovizioneze, nici cu strictul necesar întreținerii, neavând numerarul necesar la dispoziție, ca și altădată.

Și situația este aceeași în toate ramurile.

Imprejurările actuale, evident, se datorează crizei de numerar, din cauză căreia și întreprinderile au fost nevoite să-și reducă activitatea, concediindu-și mai mulți salariați.

În astfel de situație șomajul a crescut vîntor, iar industria, comerțul și agricultura au slăbit, neavând consumatori și neavând de unde să-și procure mijloacele necesare prosperării și dezvoltării. În consecință, viața economică în România a regresat, în loc să se dezvolte succesiv, după cum a pornit.

Situația gravă, după cum o poate constata oricine, se datorește exclusiv lipsei de numerar. Această mare lipsă de numerar a provocat criza economică atât de acută, iar criza economică ne-a procurat șomajul și deci mizeria atîtor existențe nevinoavte, dintre cari cele mai multe persoane nici nu își pot închipui, că de ce sunt nevoite să stea fără lucru și deci fără resurse de câștig necesar traiului, atunci, cînd fiecare dorește să muncească.

Actuala stare mizerabilă nu poate să dăinuiească mult timp, fiindcă se ruinează și țara. Guvernul este dator să dea întreprinderilor și agricultorilor posibilitate, ca să-și continue munca intensiv, în interesul vieții noastre economice și deci al țării, îngrijindu-se ca să poată primi credite ieftine. Prin această modalitate s'ar putea curma și șomajul, contribuindu-se la curmarea neajunsurilor și nemulțumirilor. Atunci cu drept cuvînt am putea zice, că cu Christos, a'nviat și viața economică din somnul letargic, în care este nevoită să lănzezească din cauza politiceii vitrege, cu care a fost tratată ani de-a rândul.

Datoriile interne și-le achită statul cu dobânzi

Neînțelegerile și piedicele s'au înlăturat Resistența Direcțiunii Generale CFR. eșuată

Dela redacția noastră din București

Ziarul „Ardealul Economic” a anunțat că guvernul a decis să achite datoriile interne ale statului, satisfăcînd cererile furnizorilor. Achitarea însă nu s'a început, deoarece dl Ing. Theodorescu, directorul general al CFR a reușit să aducă noi obstacole, ca de obicei, insistînd ca numai acei furnizori ai statului să fie satisfăcuți, cari vor renunța la dobânzile legale, ca li-se cuvin după valoarea furniturilor de ani de zile.

În fața noilor obstacole, creditorii statului, între cari foarte numeroși industriași, bancheri și comercianți, au întreprins tratative cu reprezentanții guvernului, căroro le-a arătat absurditatea, ce li-se pretinde, contrar legilor în vigoare, atunci, cînd fiecare creditor suportă enorm de mari dobânzi după capitalurile plasate în produsele furnizate.

În urma pretensiunilor legale ale creditorilor, în fine a fost nevoit și dl Theodorescu să renunțe la pretensiunea sa, întrucît s'a hotărît plata integrală a tuturor datoriilor interne cu o dobîndă de 4%. Această dobîndă se achită însă numai după datoriile mai vechi, până la anul 1926. După datoriile din 1926 până în prezent, s'a hotărît să nu se mai achite dobânzi.

Husvét másodnapján

Aradon országos értekezletet tart a Likörgyárosok Országos Szövetsége

A Likörgyárosok Országos Szövetsége hétfőn, husvét másodnapján délelőtt 10 órakor az aradi kereskedelmi és iparkamara nagytermében közgyűlést fog tartani. A gyűlésen több adminisztratív természetű természetű ügy tárgyalása kerül napirendre. Így az elnöki jelentés, a szövetség múlt évi működéséről szóló jelentés előterjesztése, a zárszámadás és költségvetés. A legfontosabb probléma azonban a készülő új szeszadótörvénnyel kapcsolatos kívánalmak megtárgyalása lesz.

A nagyváradai póstánál április 8-tól nem működhetnek többé a magán- vámirodák

A kereskedők évek óta fennálló sérelmeit orvosolta egy most életbelépő rendelet

A nagyváradai postaigazgatósághoz nagyfontosságú rendelet érkezett le a minap a bukaresti postavezérgazgatóságtól. A rendelet egy évek óta divó anomáliát szüntet meg, amelynek hátrányát nemcsak a kereskedők, de azok a magánfelek is súlyosan megéreztek, akiknek a postavámmal dolguk akadt.

A szóban forgó rendelet kimondja, hogy április 8-tól kezdve az összes külföldről érkezett postai szállítmányok elvámolása az úgynevezett „Modell 10” formulával történjék, ami azt jelenti, hogy a magánirodák, amelyek eddig a külföldi küldemények elvámolására rendezkedtek be, többé nem vámolhatnak. Ellenben a vámolást ezentul nem a mindenféle címeiken költségeket felszámító vámolási irodák, hanem maga a posta, illetve annak valamely tisztviselője jelenlétében végzi a vámhivatal.

Ily módon a posta végzi el a vámolással járó adminisztrációs munkákat és a vámolás megejtése után a posta legkésőbb negyvennyolc óra alatt ki kell, hogy kézbesítse az elvámolt küldeményt.

A rendelet különösen a kereskedők körében nagy megnyugvást kelt, mert ezzel véget érnek a szekaturák, amelyekben a különböző koncesszionált vámirodák tulkapásai miatt részük volt.

Husvét

alkalmából ünnepi vezércikket írunk a locsolóról, amelynek bódító illata és káprázatos színe mellett legfőbb szépséghibája, hogy: nem fogyott. Az emberek vették ugyan, de nem olyan nagymértékben, mint ahogy azt normális körülmények között várni lehetett volna.

És a krajcáros rózsavíz szimbóluma felveti a legsötétebb gondokkal koszorozott életproblémát: mi van a fogyasztóval? A gyárak husvét előtt nagy tömegben dobják piacra az új szezon cikkeit. A kereskedők raktáraiban pedig felhalmozódik a friss áru. Mindenki vár valami eddig ritkán látottat: fogyasztót. És ebben a várakozásban keserű rezignációval kénytelenek megint betelni az emberek a jobb sorsba vetett hit táplálásával. Ezek azonban mind remények s nem pedig realitások.

Ezuttal nem a termelés, hanem a fogyasztás problémája bontakozik ki a maga megdöbbentő valóságában. A fogyasztó pillére az ország gazdasági életének. Fogyasztótömegekről azonban aligha beszélhetünk. Vannak ugyan tömegek, de ezek nem fogyasztanak, hanem vagy éheznek, vagy pedig küzdenek a rettenetes nyomorúságban, amely körülveszi őket.

A gazdasági krízis fertőjében a fogyasztó tömegek elvesztették fogyasztási kapacitásukat. Az emberek igényüket minimálisra redukálták és azt a minimális a közgazdasági életben bevehetetlen módszerekkel biztosítják maguknak. Vásárolnak anélkül, hogy fizetnének. Ennek tulajdonítható, hogy a piacot békítőan predominalja az inkasszó nehézsége, amely kereskedelmi vállalkozásokat dönt máról-holnapra az összeomlásba, súlyosan érintve a hitelt nyújtó ipart és pénzügyi életet is.

A gazdasági konszolidáció terminológiájából tehát nem szabad hogy ki-maradjon a fogyasztó tömegek fogyasztási kapacitásainak helyreállítása. Az adóterhekett kell harmonizálni, az államgazdaság menetét pedig úgy irányítani, hogy a tömegek nyomora csökkenjen. Az ipari termelés fokozása minimális kamatozású hitelekkel és az észszerűen megszerkesztett vámmomenklaturával. Ez meg foja erősíteni a gyárak teherbíróképességét, a kereskedőknek való kihitelezés szempontjából. A Banca Naționalănak pedig meg kell valószínűsíteni a régen kitűzött, de az adott körülmények miatt eddig meg nem valószínűsített programját: olcsóbbá kell tenni a pénzt, növelnie a bankjegyforgalmat és nem a bankok hátrányára, hanem megértő eszközökkel normalizálni a kamatlábat.

Nehéz helyzetbe került Románia szövetkereskedelme

A stabilizáció semmilyen kihatással nem volt a piac megszilárdítására — Minimális üzleti forgalom mellett dolgoznak a kereskedelmi vállalatok — A belföldi piac helyzete

A szövetkereskedelem helyzete megnehezedett Romániában. A kínálat óriási növekvésével szemben a kereslet egy csökkenő tendenciát mutat. Felkerestük Weisz Gyulát, az aradi Radó et Co. cég, az ország legnagyobb posztó engros cégének ügyvezető-igazgatóját, ki a piacról az alábbi helyzet-ismeretést adta:

— A posztó és szövetkereskedelem forgalma csökkenő tendenciát mutat Romániában. Hatalmas kínálat nehezíti a piacra, mely természetesen az eladási lehetőségeket jelentősen csökkenti.

— Ma már az a helyzet, hogy az ideai szezon lényegesen rosszabb volt a tavalyinál. A stabilizációnak, mint ilyennek semmiféle jelentőséget nem tulajdonítok s ezuttal eredményeket nem is várunk. Hiszen a stabilizáció nem más, mint

eszköz az infláció előfeltételeinek megteremtéséhez.

— Mert az infláció az, amittől valamit vártunk. Nemcsak mi posztósok, de Románia teljes gazdasági élete.

— A lej már eddig is, — ha kis jóakarattal ugyan, de — „stabil” volt. A „stabilizációs kölcsön” csak a bankjegykibocsátás, az infláció megteremtésének eszköze volt. Ellentétben ugyanis a többi stabilizált pénzegységű állammal,

Romániában nem az inflációs hullám, hanem ellenkezőleg, a deflációs fuldoklás ellen kell védekezni.

— Magyarországon a valutaromlás, — mint köztudomásu, — megindította a bankóprést, mely tempót veszítve, örült iramban ontotta az értéktelen, fedezet nélküli valutákat. Románia pénzügyi politikáját éveken keresztül éppen ettől a példától való rettegés irányította.

Ma azonban a stabilizációs kölcsön birtokában egészen nyugodt lelkiismerettel el lehet indítani a bankóprést

s erre nemcsak lehetőség, de égetően sürgős szükség is van.

— Romániában pénzkrisis uralkodik. Ez egyik oka a gazdasági krízisnek, az általános stagnációnak, mely oly közelről érinti a textilbranche-ot is. Fell kell tehát frissíteni a bankjegyforgalmat s ez meg fogja mozgatni a tespedt közgazdasági vérkeringést.

— És ebből a szemszögből nézve

óriási jelentőséggel bír az állam belföldi tartozásainak kiegyenlítése.

Ez egyrészt helyreállítja az állam pénzügyi tekintélyét, másrészt a pénzhez jutott üzemeknek működési lehetőséget s ezzel a munkanélküli tömegeknek munkát ad.

— A harmadik megoldandó probléma: az olcsó bankkamat.

Olcsó és használható kölcsönökre van mindenekfelett szüksége Romániában a közép- és kisexistenciáknak csakugy, mint a nagyexistenciáknak.

A tavaszi szezon gyenge. A drága és olcsó áruk felmorzsolódtak. A szezon érdekes jelensége, hogy az alapárak a tavalyihoz viszonyítva nem emelkedtek. Másik feltűnő jelenség, hogy a külföld feladta a harcot.

Megszűntek a dumping áruk.

A külföldi szövet nem preiszwert többé.

Desființarea biourilor particulare de vămuire

In Oradea-Mare dela 8 Aprilie va vămui oficiul postal coletele ce vin din străinătate

Dela redacția noastră din Oradea

La Direcțiunea P.T.T. din Oradea-Mare a sosit o dispoziție dela Direcțiunea Generală din București, care curmă anomaliile, ce se semnalau până în prezent în jurul vămuirilor.

In dispozițiile date, Direcțiunea Generală precizează, că toate coletele, cari vin din străinătate dela data de 8 Aprilie, se vor vămui după modelul 10. In sensul acestei formule, biourile particulare de vămuire, aranjate pentru vămuirea acestor colete, nu mai au dreptul, ca să vămuiască. Vămuirea după cum am anunțat, o întreprind oficiile postale, prin oficiile de vămuire.

Oficiile postale sunt obligate a expedia coletele vămuite în decurs de 48 ore.

Dispozițiile au produs mare ușurare în cercurile interesate, în special ale comercianților, fiindcă prin ele se remediază doleanțele vechi.

Casa Generală de Păstrare din Sibiu plătește o dividendă de 12 la sută

Adunarea generală va avea loc în 5 Aprilie

Dela redacția noastră din Sibiu

Casa Generală de Păstrare din Sibiu, care este cea mai veche și mai mare bancă săsească, în 5 Aprilie a. e. își va avea a 80-a adunare generală, în Sibiu.

Banca, după cum se poate constata și din bilanțul, ce publicăm,

anul trecut a continuat să se desvolte intensiv,

având estinse ramificații comerciale.

La desvoltarea băncii a contribuit foarte mult și fuziunea, pe care o făcuse cu *Bursenländer Bank A. G.* din Brașov, *Mediascher Bank A. G.* din Medias, *Vereiniger Bistritzer Sparkassen A. G.* din Bistrița, *Genossenschafts-Bank als A. G.* Dumbrava (Ibașfalău).

Depunerile băncii în anul

A belföldi cikkek szintén rohamosan tért hódítanak. Tavaly a belföldi áruk az árforgalomnak cca 30 százalékát tették ki, az idén már 60—70 százalékban szerepel az össz-forgalomban. Lényeges árdifferencia a belföldi és a külföldi gyártmány között nincs.

— A piac tartozkodó. A rayonok közül a Bánság romlása egyre tart, Oltenia, Moldova bonitása a mindenkori természetmennyiséghez van kötve. Beszarábiában az áruehelyezés rossz, az erdélyi piac is fokozatosan gyengül.

Ennek oka a gazdasági krízis.

Ezzel szemben a regáti centrumok felvevőképességei egyre nőnek. Dobrudza előterbe tört, bonitása a legjobb. A A Barcaság is rohamlépésben fejlődik, itt azonban a letelepedett gyárak miatt nehéz az áruehelyezés.

lei, față de 512,287.076 lei, iar rezervele la 65,620.238 față de 31,239.104 lei din anul precedent.

Capitalul societar al băncii se cifrează la 226 milioane.

Imobilele institutului s'au sporit considerabil în urma fuziunilor realizate, evaluându-se la 25,848,047 lei.

La portofoliul cambiilor se evidențiază 1.116,442.623 față de 615,152.788 lei dinainte.

Suma bilanțurilor s'a urcat la 1.373,615.007 dela 412,118.216 lei.

Banca anul trecut și-a înființat filiale și în Cluj și astfel are 10 filiale în cele mai importante centre din Ardeal și Banat, cari sunt: Bistrița, Arad, Dumbraveni, Cisnădie, Cluj, Brașov, Lovrin, Medias, Târgul-Mureș și Timișoara.

În urma frumosului rezultat obținut, s'a propus, ca să se achite o dividendă de 12% acționarilor.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár közgyűlése

A nyolcvannyalcadik üzleti-évébe lépő Nagyszebeni Általános Takarékpénztár, mely a gazdag szász vidéknek legrégebb és legtökeerősebb pénzintézete, április 5-én tartja meg Nagyszebenben a közgyűlését.

A közgyűlés alkalmával közölt és mai számunkban leközölt mérleg tanúsága szerint ez a szolid és rendkívül kiterjedt üzletkörrel rendelkező pénzintézet a múlt év folyamán rendkívül hatalmas mértékben erősödött meg. Ez főleg annak tulajdonítható, hogy már a mérlegben helyet foglalnak a fuzió útján csatlakozott *Bursenländer Bank A. G.*, *Brassó, Mediascher Bank A. G.*, *Vereiniger Bistritzer Sparkassen A. G.*, *Genossenschaftsbank als A. G.* Erzsébetváros mérlegadatai is.

A nagyszebeni Általános Takarékpénztár üzleti forgalma örvendetes emelkedést mutat. A betétek az előző 512 millió 287.076 lejről 903 millió 631.615 lejre emelkedtek. A látható tartalékok 31,239.104 lejről 65 millió 620.238 lejre emelkedtek. Ezek a tartalékok az 1928. évi nyereségből való kvótálás után 69,358.393 lejre emelkedtek, eszerint az intézet saját tőkéje 226 millió lej.

Az intézet kiterjedt ingatlanai a fuzionált bankok apportójával lényegesen szaporodtak. A fekvőségek száma 40, amelyeknek könyvszerinti értéke 8,124.000 lejről 25,848.947 lejre emelkedtek.

A váltó és folyószámlai követelések 615.152.788 lejről 1.116,442.623 lejre, a mérlegek összege 412,118.216 lejről 1 milliórd 373,615.007 lejre emelkedett. A múlt év folyamán a pénzintézet Kolozsváron új fiókot alapított, úgy hogy jelenleg 10 fiókkal rendelkezik Erdély és Bánság legnevezetesebb ipari és kereskedelmi centrumaiban, Arad, Beszterce, Erzsébetváros, Nagydisznód, Kolozsrár Brassó, Lovrin Medgyes, Marosvásárhely és Temesvár városokban.

„METALLOGLOBUS”

**FABRICĂ DE ARTICOLE VAS- ÉS FÉMÁRUGYÁR
DE FIER ȘI METAL S. A. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ORADEA-MARE, Str. Lunei 2.**

Adresa telegrafică: METALLOGLOBUS.
Telefon: 8—72.

FABRICATE: GYÁRT:

Cutii de metal pentru cremă de ghetă, conserve, bonboane, lacuri, vaselina, ulei, vopsele și tuburi de zinc în executare simplă și litografiată, precum și tot felul de plăcate litografiate.

Cipocrem-, konzerva-, cukorka-, lakk-, vazelin-, olaj-, festék-, fém-dobozokat és ólomtubusokat egyszerű és litografált kivitelben, valamint mindennemű litografált, préselt reklámlaplakátokat.

Fabrica în BUCUREȘTI, Strada Claudiu Nrul 19.

A rokkantak és kooperatívák felsegélyezésének ürügye alatt tíz év óta rablógarázdálkodás folyik a máramarosi kincstári erdőkben

Tíz fűrészben állandóan 24 gatter dolgozik az elorzott faanyag feldolgozásán — Tíz év alatt 2,500.000 köbméter fát emésztettek fel ezek a fűrészek — Másiélmilárd lejre becsülhető az eddigi kár — Nagy tőkével rendelkező orgazdák állanak az illegális erdőkitermelések háta mögött — Szigorú vizsgálatot követelünk a visszaélések felderítésére! — Van-e tudomása ez üzelmekről a visói kincstári erdőgondnokságnak? — A „Casa Pădurilor“ felelős elsősorban a rablógarázdálkodásért

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság helyszínrre kiküldött munkatársának jelentése az erdőpanamák kuliszatitkairól

Máramarosban, Visóvölgy és Borsa között, ahol Vişeu-Bistra, Petrova, Leordina, Vişeu de Jos, Vişeu de Mijloc, Vişeu de Sus és Moisei huzódnak meg, a fenyőerdők rengetegei között, a román impérium átvétele előtt, mindössze két fűrészben négy gatter elégítette ki ennek a környéknek a szükségleteit. Mint ennek a vidéknek ismerője, kíváncsi voltam meglátni, milyen változáson ment keresztül az utóbbi tíz év alatt. Meglepetésemre a régen csendes vidéken meglehetősen eleven életet találtam, ahol most már 10 fűrészben 24 gatter dolgozik s amíg a régi két fűrész 4 gattere minden esztendőben 8 hónapig szünetelt, és a rozsdamarásnak volt kitéve, addig a mostani 10 fűrész 24 gattere éjjel-nappal megszakítás nélkül dolgozik.

És a kincstár egy talpalatnyi területet sem adott el

De nemcsak a fűrészek száma szaporodott meg és intenzitásuk emelkedett a maximumra, hanem a kis vasuti állomásoknak is igen sok dolgot van a fűrészek által feldolgozott faanyag elszállításával.

Kérdésemre mindenütt az volt a válasz, hogy sajnos, a kincstár még egy talpalatnyi területet sem adott el fatermelő cégeknek, s így a rendszeres erdőkitermelést itten még nem kezdték meg. Hihetetlen. Hiszen 24 gatter táplálásához, hogy azok éjjel-nappali üzemenél hiába ne sivitsanak a levegőbe, óriási mennyiségű fára van szükség. Átlagos megállapítás szerint cca 250.000m³ fa kell ahhoz, hogy ezek egy évig megkapják a táplálékukat. Ha tekintetbe vesszük, hogy ezek a fűrészek már 10 év óta dolgoznak ilyen megfeszített erővel, akkor 2,500.000m³-re lehet becsülni azt a famennyiséget, amit ezek a fűrészek felemésztettek. A fűrészeknek illetve ezek tulajdonosainak, maguknak erdőkitermelésük nincs. Tehát vagy uly veszik a mások által kidöntött rönköket, vagy bérvágást eszközölnek. Bármelyik esetben jó volna tudni azt, hogy

kiktől veszik a rönköket, s viszont azok, akiktől veszik, hol termelik ki ezt a rengeteg mennyiséget,

vagy ha a bérvágást eszközölnék az, vagy azok akiknek a fáját feldolgozzák, hol termelték ki ezt a nagymennyiségű

fát, amikor köröskörül csak kincstári erdők vannak, ahol a rendszeres erdőkitermelést még nem kezdték meg.

Hogyan csuszik el az olesó fa

Szokásban van ugyan a román impérium átvétele óta, — nyilván valamelyik kormányának a Casa Pădurilor-nál elfekvő rendelete alapján — ezen a vidéken az úgynevezett „Vaséri“ erdőkben, hogy részben a környék földműveseinek, részben rokkantoknak saját céljaikra, részben a kooperatívoknak tagjaik szükségleteik fedezésére kollektív kérelmeik alapján fejenként 2—3 m³ fát adnak el, igen olcsó áron. — Az ez irányú kérvényeket évente kétszer szokták aláírni, a községben s egy ember felviszi Bukarestbe a Casa Pădurilorhoz, ahol a listát látamozzák és a listán levő famennyiség kitermelését engedélyezik.

A jóváhagyott listát bemutatják a visói kincstári erdőgondnokságnál, érte az igen jelentéktelen összegű vételárat ott befizetik, s a gondnokság szabályszerűen kiadja az utalványt,

amelynek alapján a listán engedélyezett famennyiséget az érdekeltek kitermelik.

Köztudomású az is, hogy ezeknek a listáknak az összeállításánál, olyan kis fakereskedők működnek közre, akik azelőtt fakereskedéssel sohasem foglalkoztak s ezt a közreműködést most azért csinálják, mert

olesó áron ők vásárolják össze az igénylőktől a saját céljaikra kért, de arra fel nem használt famennyiséget.

A kedvezményes áron való fakiszolgáltatásnak a miniszteri rendelet alapján az lehetett a célja, hogy azon környék szegény népének az építkezését megkönnyítsék.

Sulyos visszaélés mutatkozik, ha ezeket a fákat potóm áron olyan kis kereskedőknek adják át, akik az igénylők összeírásánál közreműködnek

s valószínűleg azokat az igénylésre rá is bíriják. Azonban ha csak az ilyen jótékony célra engedélyezett mennyiségek termeltetnének ki, azok még megközelítőleg sem tudnák ellátni a folyton éhes és faután sikló

fűrészeket.

Vizsgálattárgyává kellene tenni azt a felmerült gyanút, hogy ezen kormány által engedélyezett jótékonyági akció leple alatt nem-e dézsmálják rendszeresen a kincstári erdőket, s nem-e az onnan kilopott óriási famennyiségek szolgáltatják a 24 gatter táplálékát.

Erdemes a kérdéssel foglalkozni már csak azért is, mert a napokban egy Felső-Vison megéjtett kisebb mennyiségű faárverésén beigazolódott, hogy egy m³ fa lábón ezen a vidéken a 25°/₁₀₀ kincstári adó hozzáadásával 600 lej értéknek felel meg, a fűrészek által egy évben feldolgozott 250.000 m³ fa ára lábón 150.000.000 — lej s ha ezt visszamenőleg 10 évre vesszük, másfél milliárd lejnek felel meg, ami felér egy kisebb szanalási kölcsönrel. Erdemes tehát kikutatni, hogy

kinek a fáját dolgozták fel a fűrészek és szállították el a vasutak?

Ezek a vizsgálat megindításáig egyelőre nyitott kérdések maradnak.

A rablógarázdálkodás kulisszái mögött

A „vállalkozás“ méreteit tekintve az egésznek a háta mögött igen nagy tőkével rendelkező orgazdának kell lennie, akinek az összeírást és faösszevadásárlást eszközölő kiskereskedők csak felhajtói és stromanjai.

A feldolgozott, illetve kitermelt fa elszállítása nagyobb mennyiségben Vişeu de Jos, Vişeu de Mijloc, Vişeu de Sus, Moisei és Borsa állomásokról történik.

A rablógarázdálkodás leleplezéséhez a következők szükségesek:

1. A felsővisói erdőgondnok ságnál

állapíttassék meg, hogy 10 év óta, évenként hány m³ fát fizettek be pénzt az igénylő földművesek, rokkantak és Kooperatívák a Casa Pădurilor által láttamozott ivatek alapján?

Ezen tételből — mivel más irányú kitermelés nem folyt — megállapítható az a famennyiség, amelynek jogos alapon ki lehetett jönni az erdőből.

2. Az említett vidéken fekvő 10 gézfűrésznél állapíttassék

meg, hogy

évenként mennyi fát dolgoztak fel, kinek a rendelkezésére, illetve kikkel kötött üzleti szerződés alapján s honnan hozták azokat a fákat a fűrészhez?

Ebből megállapítható lesz, hogy kitermelt mennyiségből, mennyi került fűrészfeldolgozásra.

3. A fent említett 5 vasuti állomáson — szükség esetén a vonalon fekvő többi vasuti állomásokon is — állapíttassék meg, hogy

hány vagon rönköt, vagy gömbfát és hány vagon fűrészelt árut szállítottak el onnan évenként az elmúlt 10 év alatt?

Ebből megállapítható, hogy hány ezer vagy százezer köbméter fa hagyta el ezt a kitermelés alatt nem álló területet az elmúlt tíz év alatt. Megállapítandó még a vasut-állomásokon, hogy

ki vagy kik voltak a feladók és hová ment a fa,

mert ez az adat nyomára vezethet az orgazdának vagy orgazdáknak.

A három pont alapján beszerzendő számszerű adatok egybevetéséből

megállapítható lesz, hogy a kedvezményes ár mellett kitermelésre engedélyezett és megváltott famennyiségen kívül, mennyit loptak valakik, valahonnan, hogy a fűrészek gattereit a rozsdá meg ne egye s valami falánk nagytőkés étvágya kilegyen elégitve.

Az ország fatermelői, de főképen Máramarosmegye legális fatermelő érdekeltisége évről-évre hiába várja, hogy a vaséri kincstári erdő rendszeres kitermelése megkezdődjék, hogy az árlejtést kiirják, hogy a kitermelésnél becsületes kereskedelmi eszközökkel ők is részt vegyenek, ugyanakkor a kincstári erdő napról-napra fogy, pusztulnak a legszebb szál fái, amiből sem az államkincstárnak, sem a környék lakosságának nincs haszna, csak egyedül azoknak, akik törvénytelen uton jutnak hozzá az erdő termékeihez, kiméletlen szigorral csapjon le a kormány mindazokra — bárkik legyenek is azok, — akik ezt az ismeretlen miniszteri rendelet alapján eszközölt felsegélyezési akciót a kincstári erdő kirablására használták fel.

„Románia gazdasági és pénzügyhelyzete a kölcsöntárgyalások után nagyon javult“

A Pesti Kereskedelmi Bank elnökének nyilatkozata a román-magyar gazdasági kapcsolatáról

Weisz Fülöp, a Kereskedelmi Bank elnöke, dr. Chorin Ferenc, a Salgótarjáni Rt. elnök-igazgatójával néhány napot Bukarestben töltött, hogy résztvegyen a „Petroșani“ mérlegmegállapító ülésén. Munkatársunknak alkalma volt a román gazdasági viszonyokkal kapcsolatban beszélgetni Weiss Fülöppel, ki a következőket mondotta:

— Néhány napig voltam Bukarestben és az ottani gazdasági és pénzügyi helyzetről csak annyit mondhatok, hogy

a viszonyok a kölcsöntárgyalások után nagyon javultak.

Sajátságos az, amit ott tapasztaltam és láttam, hogy a kölcsönkövetkeztében a német bankok és iparvállalatok vezetői olyan tömegesen keresik fel Romániát és oly eredménnyel végzik a maguk munkáját, amely minket, magyarokat is kellene serkentessen.

Romániába ugyanis a kölcsön sikeres letárgyalása után nagyobb szállításokat eszközöl a német ipar és ennek érdekében a német nagyipar képviselői és a bankok vezetői hosszabb idő óta tartózkodnak Ien Romániában.

Az utolsó hetek folyamán majdnem mindegyik nagybank igazgatója járt Romániában s az a tény, hogy a Reichs-Kreditbank vezetője, Ritscher is ott volt, arra mutat, hogy a német kormány is érdeklődik Romániába való szállítások lehetősége iránt, melyeket a német iparnak szeretné biztosítani, épügy, mint a német kormány volt az, mely annakidején a német ipar érdekében Oroszországgal kezdeményezte a szállítási üzletek létrejöttét.

La 1 Aprilie încep convorbirile telefonice între Budapesta-Oradea-Cluj

Vicepreședintele Camerei de comerț și industrie din Oradea, împreună cu deputatul din Oradea, Hegedüs Nándor, s'au prezentat la directorul general al poștelor d. Vidrișin, în-trebând când

vor putea începe convorbirile regulate telefonice între Budapesta, Oradea și Cluj.

Camera de comerț din Oradea fiind gata să contribuie cu sume necesare pentru eventualele îmbunătățiri tehnice. D. director general al poștelor a dat asigurarea că

până la 1 Aprilie totul va fi pus în bună ordine

și vor putea începe convorbirile regulate telefonice între Budapesta-Oradea-Cluj.

Százmillióra emelte fel a Banca Naționala a Szana-bank reeszkomptját

A reeszkompt felemelésének feltétele, a fizetésképtelen Mercur Bank szanálása

A bánsági pénzpiacon a meglepetés erejével hatott az az értesülés, hogy a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. (Szana-bank) visszleszámítolását a Banca Naționala 40,000.000-ról, 100,000.000-ra emelte fel. A Banca Naționala, mely a multban tudvalevőleg rendkívül mostohán kezelte a kisebbségi intézetek visszleszámítolását és olyan hitelkereteket állapított meg, amelyek egyáltalában nem állottak arányban az intézetek jelentőségével, nemrégiben elhatározta, hogy igazságosabb visszleszámítolási kvótákat állapít meg és kivétel nélkül, az összes intézetek számára felemeli a reeszkomptot. A kevésbé jólétesült bánsági pénzpiaci körök, először azt hitték, hogy a Szana-bank visszleszámítolási kvótájának, ilyen jelentős mértékben való felemelése, már az új rendszernek a következménye és rövidesen kezdetét veszi a többi intézetek kvótájának felemelése is. Amint feltétlenül beavatott helyről értesülünk, a Banca Naționala bőkezűsége a Szana-bankkal szemben, egy külön álló tranzakcióval áll kapcsolatban. A Banca Naționala ugyanis elhatározta, hogy a fizetésképtelen temesvári Mercur-bankot szanálja, mégpedig oly módon, hogy valamely intézetnek nagyobb visszleszámítolást ajánl fel azzal a feltétellel, hogy a reeszkompt és a kihelyezési kamatláb közötti differenciából, az illető pénzügyintézet egy bizonyos részét a Mercur szanálására fordít.

Az Industria Kereskedelmi és Ipari Rt. Temesvár, átvette a Steyr-autók vezérképviselőt

Az utóbbi években az amerikai olcsó autók csaknem teljesen kiszorították az európai gyártmányú autót, amelyek masszív és tartós kivitelüknél fogva ezekkel árban nem tudtak versenyezni. Az utaink szomorúan kétségbeesztő állapota beigazolta, hogy csakis erősen és tömören megépített autókna lehet tartós, biztos és kényelmes közlekedésre számítani, mert a könnyű karosszériával felszerelt olcsó kocsik rövid időn belül tönkremennek és az ilyeneken való utazás nemcsak kényelmetlen, de életveszélyes is.

Az egész országban előnyösen ismert temesvári Industria Rt. éveken át tartó kutatás és vizsgálat után elhatározta a Steyr-gyár vezérképviselőjének átvételét, mert meggyőződött arról, hogy csakis egy ilyen világhírű gyártmányú autóval nyújthat vevőinek üzembiztos, kényelmes, tartós és olcsó járműveket.

A Steyr-gyár tanulmány tárgyává

tette utviszonyainkat és ennek megfelelően építette az új XII. típusú 6 hengeres autóit, amelyek minden tekintetben megfelelnek a várakozásnak. Ezen új típusú kocsik már külső kivitelüknél fogva is minden igényt kielégítenek és erő kifejtésük, tartósságuk, valamint takarékoságuk az üzemműködéseket illetően megérdemelten csodálkozásra készítettek a szakköröket.

Az Industria Rt. (Temesvár, Srt. I. C. Bratianu 3) ezen kocsikat rendkívül előnyös árban és kivételesen jó fizetési feltételek mellett hozza forgalomba és ezzel azok beszerzését nagyon megkönnyíti azoknak is, kiknek autóra feltétlenül szükségük van, de egyszerre nem tudják annak árát nélkülözni. A vezérképviselő minden típust állandóan raktáron tart, alkatrészeket raktárról szállít minden tipushoz és szakszerűen berendezett javítóműhelyében minden javítást a leggyorsabban eszközöl.

A belföldi piacon megélnékült a buzaüzlet és emelkednek az árak

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság“ Arad-bánsági szerkesztőségétől

A legutóbbi napokban a buzaüzlet a nagy áresések után kissé megélnékült. Az áresést tulajdonképpen az okozta, hogy nemcsak a külföld mutatott lanya tendenciát, hanem az itteni kormánylapok erőlyesen követelték a beviteli vámok eltörlését, ami egymaga is 6000 lej megtakarítást jelenthetne. Ezzel kapcsolatban a földmivvelésügyi miniszter állítólag tett is ilyen értelmű ígéreket,

de ma mégis úgy fest a helyzet, hogy ennek az ígérletnek a beváltására még naagyon sokáig kell majd várni.

Az elmúlt napokban egyébként

a buza szilárduló tendenciát mutatott

s 780-ról 790—795-re szökött fel. Meg lehet állapítani, hogy úgy a fedezetlen másodkezek, mint az erdélyi malmok ré-

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

széről ismét nagyobb az érdeklődés.

A vetések

a belföldi és külföldi jelentések szerint egybehangozóan igen

kedvezően állanak,

ami minden valószínűség szerint utjába áll majd a további áremelkedésnek.

A lisztüzlet

általában nagyon nyugotnak mutatkozik, mert az ünnepi szükségletet már lefedezték.

Takarmánycikkekben a kereslet minimális.

A tengerire

határozottan igen nagy hatással van az általános lanyhaság. Magyarország felé már nagyon kicsi a kereslet s ez is inkább nyomott árak mellett. A belföldön, miután hizlaló aránylag igen kevés van, tehát ennek arányában a szükséglet is nagyon minimális. Bánsági árban azonban sokkal erősebb a kínálat. A tengeri erdélyi állomásokon 720 lej, bánsági állomásokon 740—750 lej.

Árpában

az üzlet teljesen jelentéktelen.

Zabban

nagyon erős a kínálat, de a tendencia még mindig lanyha. Külföldön a zabüzlet szilárd. Bánsági zab 680 lej.

Burgonyában

a rendkívül kedvező tavaszi időjárás erős kínálatot hozott. A fagykarak elég jelentékesek voltak, Ára 340—350 lej ab bánsági állomás.

A muharmag

valamivel lanyhábban fekszik 11—12 lejes áron.

Elhalasztották az északromániai kereskedők kongresszusát

Nagyváradi szerkesztőségünk jelenti: Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy az Erdélyi és Bánáti kereskedők testületének Szövetsége április 1-én, husvét másodnapján tartja meg az északromániai kereskedők kongresszusát Szatmáron. A kongresszusra nagyszabású programot készítettek elő, azonban a Szövetség több tagozatának felkérésére a kongresszus határnapját, mivel a husvét ünnepet miatt a megjelenés többek részéről akadályokba ütközött volna, bizonytalan időre elhalasztották.

A kongresszust azonban április hónapban minden esetre meg fogják tartani.

Amânarea congresului comercianților din Nordul Ardealului

Congresul comercianților din Nordul Ardealului, convocat pe ziua de 1 Aprilie a. c. în Sătmar, s'a amânât, avându-se în vedere, că la această dată, fiind Paștile, comercianții nu pot ea să se prezinte la congres, după cum ar dori. Congresul, în tot cazul, va avea loc tot în luna Aprilie.

Desvoltarea comerțului de mașini agricole

Agricultura se modernizează și la noi

Comerțul de mașini agricole, în România, anul acesta, abea acum începe să se animeze. Cu toate acestea, însă se poate constata, că agricultorii și în România încep să favorizeze mașinile moderne și din acest motiv se caută și tractoarele mai intensiv.

Pe când anul trecut numai o neînsemnată parte de agricultori au cumpărat tractoare,

anul acesta chiar și micii agricultori au început să se intereseze de mașini agricole moderne.

Mașini de îmblătit se caută numai foarte rar, avându-se în vedere, că nu a sosit încă sezonul îmblătitului.

Agricultorii sunt rezervați și din motivul, că nu știu încă,

ce recoltă vor avea, dar după ce se vor convinge, că pot spera o recoltă favorabilă, vor începe să se aprovizioneze mai intensiv și cu mașini, valorizându-și produsele agricole de prisos.

Mașini de mori anul acesta nu s'au prea căutat și se dă, ca sigur, că

și morile își vor procura mașini mai târziu

după cum se prevede în cercurile specialiste.

În definitiv se poate constata cu bucurie, că agricultura se modernizează și la noi, gospodarii începând se manifesteaza interes și față de mașinile moderne, căutând să-și instaleze mașini ca și agricultorii din țările occidentale.

A petroleumban Amerika akar diktálni

A Standard Oil és a Vacuum Oil társulatok — mint Newyorkból jelentik — huzamosabb idő óta tárgyalásokat folytatnak a két konzern fuziója tekintetében. Ezzel a fuzióval kapcsolatosan az amerikai petroleumpar tekintetében jelentős dolgok vannak készülöben. Az amerikai petroleumpart ugyanis nagyon nyugtalanítja az a körül-

mény, hogy Európában és Ázsiában egyre nagyobb arányokban fokozódik a petróleumtermelés. A két konzern tehát azon igyekszik, hogy Oroszország nagy földolajtermését magához ragadja és ilyen módon diktálhassa az árakat. Ugyancsak ez a két hatalmas társulat igyekszik Venezuela petroleumparát magához ragadni. Az

amerikai törekvésekkel szemben a holland földolaj-konzernek dolgoznak azon, hogy lehetővé tegyék a petroleum világprodukciónak szabályozását. A hollandok ugyanis nem rendelkeznek annyi tőke fölény, hogy sikeresen felvehessék a

harcot az amerikaiakkal, akik viszont azon spekulálnak, hogy magukhoz ragadják a holland és belga petroleumpari érdekeltségek nagyrésztét, hogy ilyen módon a világon egyedül diktálhassanak.

Élénk kereslet mutatkozik mezőgazdasági traktorokban

A romániai mezőgazdasági gépkereskedelem az idei évben még most van csak kialakulóban. Annyit azonban már lehet látni, hogy ellentétben a tavalyi évvel, a gazdák mind élénkebben foglalkoznak a modern gazdasági gépek bevezetésével s ennek tulajdonítható, hogy traktorokban a kereslet mind jobban megélénkül.

Igy az elmúlt évben a gazdáknak csak egy elenyésző kis része látta be a traktorok szükségességét a modern mezőgazdaságban, addig

az idei évben a közép és kisbirtokosság is erejének megfelelően igyekszik ezt a szinte nélkülözhetetlen gazdasági gépet beszerezni.

Cséplőgépekben a kereslet még teljesen kialakulatlan s valószínű, hogy csak a buza árának emelkedése után fog egy élénkebb kereslet kialakulni. Az őszi vetéseknél még nem lehet pontosan megállapítani, hogy milyen arányú volt az elfagyás s így a gazdák még nincsenek tisztában azzal, hogy milyen mennyi-

ségű területeket kell tavasz-buzával bevetniök s miután a vetések még nem mutatnak kellő képet az idei gabonaév hozamáról, a gazdaközönség egyelőre a cséplőgépek vételénél is tartózkodást árul el. Ha azonban néhány heten belül

a gazda tiszta képet nyer a vetés állásáról, — és az őbuzának az ára is tartós szilárdulást mutat, — úgy valószínű, hogy a cséplőgépkereskedelem is fellendül.

Malomipari gépekben az idei évben még nem alakult ki semmilyen forgalom, mert a malmok örleményeiket már legnagyobbbrészt elkészítették s így malmi gépek iránti érdeklődés valószínűleg csak a későbbi időben fog kialakulni.

Annyi mindenesetre megállapítható, hogy a romániai gazdák lassanként belátják a mezőgazdasági gépek szükségességét a termelésben s igyekeznek is anyagi erejüknek megfelelően gazdaságuk gépi berendezését a nyugati államok mezőgazdasága szerint a legmodernebb gépekkel felszerelni.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár Hermannstädter Allgemeine Sparkassa

MÉRLEGE

az 1928. évi december 31.-én

VAGYON

TEHER

Késpénz, szelv. és idegen pénznemek	39901487	Részvénytőke*	15000000
Bankoknál folyószámlán	97202601	Tartalékok:	
Egyéb követelések folyószámlán	4664894	a) általános tartalékalap	44469285
Váltó- és folyószámla-hitelek	1116442623	b) tartalék kétes követelésekre	9605662
Értékpapírok	53663556	c) záloglevélbiztosítási alap	1500000
Záloglevélbiztosítási alap értékpapirjai	1458944	d) nyugdíjalap**	10045291
A nyugdíjalap értékpapirjai	314375	Dr. Carl Wolff alapítvány	65620238
Záloglevélkölcsonók	15746481	Betétek könyvecskékre és folyószámlára	100000
Ingatlanok	25848047	Záloglevelek forgalomban	903631615
A nyugdíjalap ingatlanai	619000	Kisorsolt záloglevelek	15084300
Üzemek berendezése	8993372	Visszleszámított váltók	846300
Dr. Carl Wolff alapítvány követelése	100000	Hitelezők	54388000
Átmeneti kamatok	8659627	Fel nem vett osztalékok	157703814
		Átmeneti kamatok	976079
		Tiszta nyereség	8026506
			17238155
	1373615007		1373615007

* Ebből Lei 50.000.000 — csak az 1929 évtől kezdődőleg osztalékjogosult.
** Az 1928. évi nyereségből leendő dotálás után Lei 69.358.393 —

Nagyszeben, 1928 december hó 31.-én

Könyvelőség nevében: **Albert Schuster s. k.**
igazgató, hites könyvelő

Hans Bergleiter s. k.
vezérigazgató

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Nagyszeben, 1929. március 20.-án.

Ernst Lüdecke s. k. elnök.

Julius Fronius s. k. Hermann Jckeli s. k. Dr. Otto Fritz Jickeli s. k. Josef Jikeli s. k. Michael Ongyert s. k. Robert Phleps s. k.

Emelkedő tendenciát mutat a buza nemzetközi árkialakulása

Azok a nagy amerikai cégek, amelyek Amerikában mammutbankoktól finanszírozva vásárolják a kész búzát, a csikágói tőzsdén kénytelenek a búzát eladni, mert az amerikai termést az amerikai malmok csak részben vehetik meg, az export pedig, különösen az idén, nagyon vontatott. Amerikából körülbelül novemberben hajózták el az új termés első tételeit, az amerikai búzához hozzácsokott vevők az idén német, továbbá igen kis mennyiségben magyar, szerb, román és marakkói búzát vásároltak. Ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy a világpiacról az idén a hajósztrájk miatt Ausztrália hiányzott, India pedig bevételre szorult és Oroszország, ahonnan békeidőben a világ minden része felé ontották a búzát, szintén importra szorult, akkor azt látjuk, hogy a buzaárak mai jegyzése még mindig magas, mert ha Indiában és Oroszországban sikerült volna a termés és Ausztrália idejében hajózhatta volna el exportfeleslegét, akkor elsősorban Ausztráliából Anglia vásárolta volna a búzát, a levante Oroszországból és Indiából, nálunk pedig olyan helyzet is állhatott volna elő, hogy a buza védővámját magasabbra kellett volna emelni, mert a campagne elején nálunk olyan buzaárak voltak, hogy az idegen buza a magas vámok mellett is idegravitált volna. A mai buzaárak tehát a meglévő készletek folytán magasak, mert az Argentínából elhajózó buzamenyiségek vevőre nem találhatnak.

A csikágói gabonatőzsde idejében felismerte a beállott mai helyzetet és nem elégedett meg azzal, hogy egész Amerikát verbuválóirodákkal hálózta be, ahol minden foglalkozású egyén búzát vásárol, hanem Európában is ilyen verbuválóirodákat létesített, ahol foglalkozásra való tekintet nélkül fogadnak el megbízásokat a csikágói tőzsdén való operálásra.

Minden szaklapban, Párisban, Berlinben hirdetnek. Olvassuk a következő hirdetést: „Csikágói, Winnipeg, Liverpool, Buenos-Ayres részére elfogadunk megbízásokat. Képviselők kerestetnek.“ Ezek az emberek, akik ilyen iroda ügynöke által megbízásokat adnak, csak azt tudják, hogy a búzát venni lehet, de ahhoz, hogy adni is lehet, nincs elég intelligenciájuk, mert ami nincs meg, azt az ilyenfajta játékos el nem adja, az csak vesz és amit vett, azt szeretné eladni. Azt sem tudja, hogy fedezet híján exekúcióval fogják azt eladni.

A legutóbbi kimutatás szerint Csikágóban 4 millió tonnával több a vételi oldal mérlege, vagyis a hausse a csikágói tőzsde 4 millió tonnával van a legutóbbi hét statisztikája szerint angazsálva,

aminek a következménye, akkor, ha a tendencia mégis Argentína rekordtermésénél fogva lanyhább lenne, az lesz, hogy ezt a 4 millió tonnát, mint a gyenge kezek feleslegét elsősorban fogják exekutálni, arról nem is szólva, hogy sor kerülhet azután a többi angazsmák realizálására is. Mindezek dacára Amerikából továbbá szilárd hírek jönnek. Ezzel szemben az argentinai exportfelesleg 32.72 millió kvarterre tehető, a kvalitások pedig

olyan kitűnőek, hogy évek óta ilyen kiváló minőségű búzája Argentínának nem volt. Németországban mindenütt ahol csak egy kikötő van, rengeteg buza áll készen az elhajózásra. Az északi államok malmai nem tudták a búzát átvenni, azért, mert sem az Elba, sem a Rajna, sem az Oder nem volt hajózható és most a hajózás megnyitásakor egyszerre akarják a német cégek ezeknek a malmoknak a búzát átadni. Ehhez jön még az is, hogy ezek az északi államok angazsálva vannak december-januári vételekből kifolyólag kanadai, argentinai búzában is, tehát valószínű, hogy a malmok a megvett tételek nagy részét stornirozni fogják, drága vasuti fuvarok mellett fedezték. Az a körülmény, hogy Észak-Amerikában akció van folyamatban 500.000 dollárral olyan alkalmi társaságot létesíteni, amely a buzaárakat esetleges kontremintetörés ellen tarthassa, nem hosszmomentum. Ezt az akciót az elnök székfoglalója alkalmából várta is a spekuláció. Éppen ennek meg nem történte okozta az átmeneti lanyhulást Csikágóban. A hosszspekuláció azzal érvel, hogy a fent előadottak nem ujkéletiek, mert mindenfelé a világban a bevételre szoruló államok tárházai üresek.

A buzaimport a bevételre szoruló országokban a tavasszal fog megindulni. Ennek ellenében az a tény áll, hogy a bevételre szoruló országok részben Ausztráliából, részben Ame-

rikából, Francia- és Németország, sőt Magyarország malmaiból egyre kapják az ajánlatokat, hogy sokkal gazdaságosabb és olcsóbb a lisztet importálni, mint a búzát behozni. Amíg a buza készpénzcikk, addig a lisztet, amikor a tendencia különösen lanyhuló, 3-4, sőt 6 havi hitellel is lehet kapni. A bevételre szoruló országokban maga a kormány lépett fel vevőnek a pékek és fogyasztók kérelmére, hogy az olcsó kenyér miatt a kormány importáljon lisztet. Erre példa Törökország és Görögország. Miután a sötét kenyérlisztek hamar megkeserednek, a malmok idejében igyekeznek a lisztől szabadulni és az ausztráliai malmok azt a kenyérlisztet, amely nálunk például 29 pengőbe kerül ab Budapest, ugyancsak 29 pengőnek megfelelő árban hitellel árusítják ab Alexandria és ab Szmirna. Ennélfogva a buzaárak csak akkor emelkedhetnek, ha igaz lenne az, hogy az idei kemény tél ártott a buzavetéseknek. Erre pedig ma megfelelni nagyon nehéz, mert nincs olyan gazda, aki meg tudná állapítani ma, hogy milyen mértékben ártott a búzának a hideg. Az őszi vetés a megfelelő hótakaró alatt annyira megerősödik, hogy annak a hideg nem árt. Az, hogy a levelek nem látszanak, vagy sárgulnak, az a búzának egyáltalán nem árt. A buza hótakaró nélkül is igen szigorú telet kiáll. A búzának csak árvíz árt, vagy pedig a májusi fagy, miután pedig sem árvíz nem volt, a májusi fagy pedig igen messze van, a meglévő készletek a bevetett területek nagysága folytán a búzának a mai ára még mindig ma-

gas, mert a háborút követő években mindenütt a többtermésre rendezkedtek be és a buza az egyedüli cikk, amely a békeidők értékét figyelembe véve, legalább 40%-kal magasabban áll. Igaz, hogy a gazdák Amerikában is azt mondják, hogy a buza előállítási ára 40 százalékkal magasabb, mint a háborus években volt. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a fogyasztók legalább 30 százalékkal kevesebb kenyeret esznek, mint a háboru előtti években, mert a háboru után mindegyik inkább a kenyeret pótló főzelékre és egyéb cikkekre volt vásárlóközhöz, mint a lisztre. Az amerikai farmerek ugyan kétdolláros buzaárakról álmodoznak per bushel; az argentinai cégek azonban egyelőre minden elfogadható ajánlatot akceptálnak és a legnagyobb gondot okozza nekik, hogy a kontinensen felhalmozott készletek folytán, melyik kikötő az, ahol a megérkezett hajórakományok helyet kaphatnak, mert az argentinai elhajózók a hajókat felveték, azt be kell rakni tekintet nélkül arra, hogy el van-e a buza adva, vagy sem. Az így berakott búzára pedig arbitrázs útján Csikágóban adják a búzát és a vevők tömege nem olyan tökéletes, hogy Csikágóban eladott búzákat, ha kell, át is vehesse, mert a mai készletek és mai árak mellett akkor lehetne csak szilárd irányzatról beszélni, ha egy olyan bankot alapítanának odaát Amerikában, amely a majd májusban felmondásra kerülő angazsánokat 100 százalékos lombardfedezettel átveszi. Egyelőre tehát a spekuláció kíváncsian várja, hogy a washingtoni jelentés, hogyan fog szólni április 9, május 9, június 8 és július 10-én, mert ezeken a napokon adja a földművelésügyi miniszter Washingtonban az amerikai új buzatermésről a jelentést.

LESZÁMITOLÓ BANK RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG TIMISOARA

ALAPÍTÁSI ÉV: 1906.
SÜRGÖNYCIM: ESCOMPTE.
TELEFON: 6-50, 18-32, 7-78.

Foglalkozik az összes bankszerű üzletekkel. — Deviza- és valuta-ügyletek kötésére, vám-csekk kibocsátására autorizált intézet. — Meghitelezések, hitellevelek, átutalások a belföld és külföld minden piacára

Elfogad betéteket folyószámlára és takarékbetétekre.

Az aradi Erdélyi Hitelbank közgyűlése

Az aradi Erdélyi Hitelbank Rt. március 23-án tartotta meg közgyűlését, Aradon. A közgyűlésen dr. Bogdan Virgil az intézet igazgatóságának tagja elnökölt. Rövid megnyitó beszéde után Fejér Gábor vezérigazgató ismertette az igazgatóságnak az elmúlt évre vonatkozó jelentését. A jelentés tanúsága szerint a múlt évi eredmény, amely számszerűleg 15,305.980 lej tesz ki, minden irányban igen kedvező volt. Az igazgatóság javaslatait a közgyűlés egyhangulag elfogadta és részvényenként 80 lej osztalék fizetését határozta el. A közgyűlés végül az intézet rendes tartalék alapját 19 millió lejre, a tisztviselői nyugdíj és segélyalapot pedig 5 millió 691.106 lejre emeli fel.

Nagyvárad szerkesztőségünk:

Ötvös Béla
Oradea-Mare, Str. Oltenia (volt Csengeri ucca) 6.

Citiți „Lemnul“

Reescomptul băncii Szana urcat la 100 milioane

Banca Timișoreană și Societatea Comercială obligată să saneze insolvența băncii „Mercur“

— Dela redacția noastră din Timișoara —

Pe piața timișoreană a produs mare senzație știrea, că Banca Națională a urcat reescomptul Băncii Timișorene și Societății Comerciale

dela 40 la 100 milioane

zilele aceste.

Banca Națională, care în trecut nu a prea acordat reescompturi pentru băncile ardelenene, în ultimul timp a hotărât să repare greșala. Astfel toată

lumea credea, că gestul, pe care l-a făcut cu Banca Timișoreană și Societate Comercială este

O urmare firească a hotărârei de-a urca reescompturile băncilor ardelenene.

Dar după cum ni-se anunță, reescomptul a fost sporit, ca Banca Timișoreană să saneze insolvența băncii „Mercur“.

Jubileul Băncilor Fuzionate și Casei de Păstrare din Oradea

Băncile Fuzionate și Casa de Păstrare din Oradea-Mare, ajungând în Mai la a 60-a aniversare, și-a avut adunare generală în 23 Martie a. c., în cadrul unei serbătoriri, sub prezidenția dlui Sigismund Erdős.

Raportul direcțiunii la prezentat adunării generale dl. Dr. Acoș Popper director general, care a anunțat urcarea capitalului societății la 60 milioane, făcând o amănunțită dare de seamă asupra gestiunii anului trecut.

În bilanț, la portofoliul cambiilor, banca a realizat o urcare de 33,882.493 lei față de anul trecut, iar la depuneri 149,140.980 lei.

Cu un capital de 60 milioane și rezerve de 11 milioane, institutul a realizat un profit net de 12,858.092 lei, datorită conducerii pricepute exercitate de dl. director general Dr. Acoș Popper, care a fost serbătorit pentru meritele, pe cari și-le-a câștigat în decurs de 25 ani.

Adunarea Băncii Ardeleana de Credit din Arad

Banca Ardeleană de Credit din Arad și-a avut adunarea generală în 23 Martie a. c. în Arad, sub prezidenția dlui dr. Virgil Bogdan, membru în consiliul de administrație al institutului.

Dl. G. Fejér, director general, a prezentat adunării gestiunea anului trecut, arătând, că rezultatul anului trecut s'a cifrat în bilanțul institutului la 15,305.980 lei, și deci a fost favorabil din toate punctele de

vedere.

Propunerile făcute s'au acceptat și s'a hotărât să se achite o dividendă de 80 lei, iar la rezerve să se treacă 19 milioane lei, pe când la fondul de pensii și ajutor al funcționarilor 5,691.106 lei.

Rezultatul obținut este o elocventă dovadă a rentabilității institutului, care este condus cu pricepere de dl. director general G. Fejér.

Bursele și întreprinderile în Ardeal se vor înființa la toamnă

După alegerea conducătorilor camerelor de comerț se va decide, care orașe vor primi burse și întreprinderi

— Dela redacția noastră din București —

Unele ziare au anunțat, că guvernul a fi hotărât, cari orașe vor primi autorizații, ca să-și înființeze burse și întreprinderi vamale.

Chestia de altfel atât de urgentă, trebuia să se soluționeze mai de mult, când o anunțase dl. Virgil Madgearu, ministru de industrie și comerț. Cu toate acestea, după cum suntem informați din surse competente,

bursele și întreprinderile vamale în orașele ardelenene se vor înființa numai după alegerea conducătorilor camerelor de comerț,

urmând a se cere și opinia re-

rea vieții economice din Ardeal și Banat

și din acest motiv se speră, că chestia nu se va târăni mult timp.

Inițierea burselor și întreprinderilor vamale la noi

până în prezent a întâmpinat enorme greutăți

și prin urmare își poate inchipui oricine, cât de mare bucu-

Firma Seidner din Arad se transformă în societate pe acții

O mare banca a investit un imens capital în întreprindere

— Dela redacția noastră din Arad —

Am anunțat la timp tranzația sensatională dela întreprinderea forestieră Bernat Seidner și Fiul, care are și fabrică de var.

Firma acuma

achiziționându-și un puternic capital,

se transformă în societate pe acții.

Cu ocazia noii tranzații s'a constatat, că firma ajunsese într-o foarte gravă situație. Greutățile, pe cari le întâmpina la încasări și criza economică acută, au adus în gavă situație

firma, care de altfel era bine situată.

Situația firmei s'a agravat și din motivul, că unui membru

Az aradi Astra vagongyár tízmillió lejes megrendelést kapott egy belga cégtől

Villamos centrálé épül a Jalomíta völgyében, amely fellendíti a vidék iparát

Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság aradi szerkesztőségétől.

România elektrifikálása egyike azoknak a nagyfontosságú problémáknak, amellyel a konszolidáció után a kormánynek elsősorban foglalkoznia kell. A külföldi nagy villamos vállalatok már észrevették, hogy hazánkban hatalmas értéket képviselő vízenergiák hevernek kihasználatlanul s keresztül-kasul járva az országot, megállapították azokat a területeket, ahol legelőnyösebb lenne olcsó energiát szolgáltató villamos centrálékat építeni. Nemrégiben jártak csak Romániában olasz, francia és svájci villamos szakértők, akik egyöntetűen állapították meg, hogy ha Romániában az elektrifikálás megtörténik, olyan olcsó lesz az energia, mint talán sehol Európában.

Az elektrifikálás ha lassu lépésekben is, de már megindult.

rie a produs în cercurile economice știrea, care anunță, că

cel mai târziu până la toamnă se vor elibera autorizațiile necesare pentru realizarea burselor și întreprinderilor,

ca să poată lua un nou avânt de dezvoltare viața economică în noile teritorii, unde în trecut a pornit să se desvolte intensiv.

al firmei i-s'a redus capitalul, atragând întreprinderea în grave complicații, la cari în fine s'a adaogat și noua stabilirea a impozitelor. Tocmai

în aceste împrejurări a venit noul capital,

care a intrat la întreprindere pe bază de societate pe acții.

Dl. Arthur Rosenberg, cunoscutul fabricant și financiar din Arad, a consimțit să-și achiziționeze 67% din acțiunile întreprinderii, cautând să aibă majoritate. Foarte multe acții a luat și dl. Desideriu Seidner, membru intern al firmei.

Tranzațiunea este perfectată, rămânând să se rezolve numai unele mici chestii de formă neimportante.

Egy hatalmas belga konzorcium a közelmúltban koncessziót kapott egy a Jalomíta völgyében fellendítendő villamos centrálé építésére. Itt egy óriási, a legmodernebb igényeknek megfelelő turbina erőre berendezett villamos centrálé fog a közeljövőben felépülni, amelynek országos viszonylatban is nagy jelentősége lesz.

Ha a villamos centrálé felépül, a Jalomíta völgyében a gyárak és iparvállalatok egész tömege fog felépülni. A centrálé építkezései már meg is kezdődtek és a belga konzorcium a svájci Braun Bowery világcéggel együtt hajtja végre ezt a nagyszabású vállalkozást. A megrendeléseket már kiadták és az egész ország iparát munkálatokhoz juttatják. A vízvezető kanálisok szállításával egy nagy bukaresti vállalatot bíztak meg, a villamos póznák szállítására pedig, mely közel tízmillió lej értéket képvisel, az aradi Astra vagongyárat bízták meg, amely a szállításához a közeljövőben hozzá is fog.

A villamos traverzek gyártása még e hó folyamán megindul s a gyár, amely immár harmadik hónapja redukált munkásszámmal dolgozik, ismét megkezdte a munkásfelvételeket. Ezek a munkásfelvételek értesülésünk szerint nincsenek összefüggésben a fenti traverzszállításokkal, csupán a szokásos tavaszi rendelkezésekre való előkészületeket jelentik.

**Magazinul-Barza
a Gólya-áruház a
Cluj.**

Megindultak a tárgyalások a kolozsvári Lyonnaise selyemgyár fizetési képtelenségének megoldására

Mintegy két évvel ezelőtt Lyonnaise cím alatt selyemszövő és feldolgozó gyár alakult Kolozsváron. A vállalat tulajdonosai Vass mérnök, Babos igazgató voltak, míg a műszaki vezetést Schritt mérnök látta el. A vállalat kezdetben 12 szövőszékekkel dolgozott és a termelés első fázisában meg kellett küzdenie a nehézséggel, hogy megfelelő munkaerő nem állott rendelkezésre s így a termeléshez szükséges szakmunkásokat külföldről kellett hozatni, kik egy meglehetősen nagy rezsiköltséget okoztak az újonnan alakult vállalatnak.

Később a termelés mindjobban megközelítette a külföldi nagy cégek produktumait, azonban a nyersselyem behozatali vámjára annyira magas volt, hogy a gyár nem volt képes az abnormisan drága nyersanyag mellett az üzemet rentabilissá tenni. Ehhez járult még a Romániában még mindig igen virágzó selyemcsempészség, mely az ország össz fogyasztásának ötven százalékát látja el, ilyen nem engedett uton behozott különböző selyemáruval. Magától értetődő, hogy csempészség útján bekerülő selyem sokkal előnyösebb árban került forgalomba a belföldi előállítású termékénél, s így a belföldi gyár nem volt abban a helyzetben, hogy a nagy üzemi költséggel és drága nyersanyaggal termelt áruit versenyképessé tehesse.

Mikor a tulajdonosok látták, hogy a gyár nem fejlődik olyan tempóban, mint ahogyan azt várni lehetett volna, igyekeztek a külfölddel összeköttetést szerezni és a további prosperitáshoz megfelelő tőkével rendelkező háttérrel biztosítani. Így Schritt mérnök az elmúlt évben a lyoni Pelissie et Co. gyárral próbált megállapodni, mely már hajlandónak mutatkozott nyersanyagokban és más szolgáltatásokban három millió lejnyi tőkét rendelkezésére bocsájtani a kolozsvári gyárnak.

Egy ideig a francia gyár patrónátusa alatt folyt a további termelési munka, azonban a belföldi piac helyzete közben mindjobban leromlott, a felvevőképessége a piacnak annyira lecsökkent, hogy a gyár produktumait nem lehetett többé a piacon elhelyezni, illetőleg, — ha sikerült elhelyezni, csak nagyon hosszú lejáratu kihitelezéssel. A gyár látva, hogy a termelés

se mindjobban fokozódik, azonban a pia felvevőképessége mindjobban csökken, arra határozta el magát, hogy detail lerakatot állítson föl. Ez a kísérletezés egy pár hónappal meghosszabbította a Lyonnaise életét, azonban a fenyegető összeomlást már nem lehetett feltartóztatni.

A gyár mintegy négy héttel ezelőtt teljesen beszüntette üzemét és munkásait kénytelen volt elbocsájtani. A tulajdonosok fizetéseiket beszüntették és hitelezőkkel tárgyalásokat kezdtek egy kiegyezésre.

A kiegyezési tárgyalásokat dr. Balázs ügyvéd vezeti és a tárgyalások eredményétől függ, hogy a Lyonnaise selyemgyár ki fogja-e heverni a jelenlegi gazdasági nehézségeket és üzemét tovább is fönntarthatja.

A bánági malomkoncentráció meglepedést mutat ki az aradi malmosok között

Az „Ardealul Economic” legutóbbi számában megjelent közlemény, a bánági malomkoncentráció kérdésében nagy meglepetést keltett azokban a malomipari körökben, amelyek a kulissza mögötti tárgyalásokról nem voltak értesülve. Különösen

az aradmegyei szakmai körökben váltott ki élénk kommentárt a koncentráció terve,

mert a bánági tömörülés elsősorban ezt a jelentős termelőipart érinti legközelebről. Az aradmegyei malomvállalatok mindenkör erős versenytársai voltak a bánági malmoknak és így érthető, hogy a

lokalizált tárgyalások, egyelőre csak a Bánátra tervezett kartellirozás ügyében, meglehetősen idegességet váltott ki az érdekelt körökben.

A terv megvalósítása elé egyébként, az egyes malomkategoriai álláspontjával ismerős tényezők véleménye szerint, még komoly akadályok tornyosulnak. Ezek az akadályok főleg azokban az ellentétekben jutnak kifejezésre, amelyek a nagy- és középmalmok között fennállanak. A középmalmok ugyanis, csak abban az esetben hajlandók belépni a kartellbe, ha ez számukra reális előnyöket biztosít, mert — szerintük — a jelenlegi helyzet ha nem is kielégítő, elviselhető számukra és

a versenyt elsősorban a nagymalmok érik,

akik nagytömegű eladásait hitelrel és árredukcióval kénytelenek eszközölni. Ezzel szemben a tárgyalásokat vezető körök remélik, hogy sikerül az összes ellentéteket eliminálni és az egységes platformot létrehozni, mert az egyetemes bánági malomérdek kétségtelenül a kartell gyors megvalósítása.

Az aradi Spitz-cég 50 százalékos kvótában egyezett ki hitelezőivel

(Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság Arad-bánági szerkesztőségétől).

Beszámoltunk arról, hogy az aradi Spitz Testvérek cég fizetési zavarokba jutott s hogy a megkezdett egyeztetési tárgyalások eredménnyel kecsegtettek.

A Spitz cég a napokban be is fejezte a tárgyalásokat s sikerült ötven százalékos egyezséget kötnie.

A kvótához úgy a nagy, mint a kishitelezők is hozzájárultak. A követelések fedezésére a cégtulajdonosok átengedték a céglársak magánvagyonát képező Szent László utcai épület háromnegyed részének tulajdonjogát.

Mint értesülünk, a hitelezők már lépéseket is tettek az értékes épületrész eladására.

Minden remény megvan arra, hogy az épületrész eladási árából az összes hitelezők megkapják a kvóta szerint fennálló követeléseiket.

Az egyezés igen jó hatást váltott ki a piacon, mert a céget mindenki jól ismerte szolidaritásáról s éppen ezért a piacon köztiszteltnek is örvendett.

Viitorul regim al zaharului

In ziua de 9 Aprilie ora zece dimineata va avea loc la Ministerul de Industrie si Comert, sub presedintia d-lui ministru Virgil Madgearu, o sedinta cu reprezentantii fabricilor de zahar si in ziua de 10 Aprilie la aceiasi ora, una cu reprezentantii cultivatorilor de sfecla in vederea stabilirii viitorului regim al zaharului.

Contractele din campania 1929—1930 incheiate intre cultivatorii de sfecla si fabricile de zahar pentru insamantările cari au inceput, au un caracter provizoriu, urmand a fi puse in cocordanta cu regimul care se va fixa.

Helyreigazítás. Mult számban beszámolva a szatmári Casa Noastră mult évi tevékenységéről azt írtuk, hogy a pénzünet 1,061.850 lej nyereséget ért el, továbbá, hogy az intézetnek Reiter Móric a vezérigazgatója. Készséggel állapítjuk meg, hogy beszámolónknak e két pontja tévedésen alapult, amennyiben Északrománia e legnagyobb pénzünetének mult évi nyeresége 14,976,017 lejt tett ki és hogy Reiter Móric az intézetnek nem vezérigazgatója, hanem ügyvezető igazgatója.

PALLAS Bank és Kereskedelmi R.-T. TIMIȘOARA

I. Lloydsor, Camera de Comert și Industrie épületében

Befizetett alaptőke 5,000.000.— Lei
Tartalékalap 1,700.000.— Lei

Váltószámitolás. Előlegek értékpirokra és árukra. Bekebelezési hitelek házakra és földekre legolcsóbb kamattétel mellett. Elfogad betéteket könyvecskékre és folyószámlákra legmagasabb kamatozás mellett.

TELEFON: 13-48, 20-48, 7-74, 8-74, 9-74. TÁVIRAT: Pallasbank Timișoara

Az

BEREA „URSUS” SÖR

este excelentă — a legjobb

Doleanțele industriei forestiere

Importanța economică și socială a industriei

Al treilea izvor al avuției naționale este fără îndoială industria forestieră. Cu prilejul întregirii țării, acest izvor a crescut considerabil, deoarece în Ardeal și Bucovina au existat și continuă să existe noi instalațiuni pentru prelucrarea lemnului.

Fabricile de cherestea sunt situate în masivele păduroase, în apropierea materiei prime, dar sunt și o serie de fabrici situate la granițele țării.

Prelucrarea lemnului

Prelucrarea lemnului se efectuează în fabrici cu instalațiuni tehnice moderne, de societăți anonime, colective sau particulare, — care au investit capitaluri de sute de milioane, — de către cooperatiile sătești în număr mic cu capitaluri restrânse și de săteni în mod individual, lucrând primitiv cu așa zisele rudimentare „fierăstrae de apă”.

Avem în întreaga țară aproximativ 486 fabrici mari, 64 fabrici mici și 91 fierăstrae de apă, aceasta în ce privește prelucrarea lemnului de esență moale. Separat un mare număr de săteni se ocupă cu exploatarea lemnelor subțiri de brad denumite manele.

Exploatarea lemnului

Vine apoi exploatarea lemnelor de foc, care formează al doilea capitol în ramura forestieră unde investițiunile tehnice lipsesc, fiindcă nu sunt necesare.

În întreaga industrie forestieră, lucrează aproape 30.000 funcționari, 9.400 meseriași și 90.000 lucrători manuali de obicei săteni.

Producțiunea anuală se cifrează la miliarde, care, ceriază venituri considerabile finanțelor Statului și ocupațiunea unei întregi clase de comercianți răspândiți în toată țara, iar cea mai mare parte din pro-

dusele forestiere, după, îndestularea consumului intern, sunt exportate în diferite țări, care constituie pentru noi, debușeuri permanente de desfacere.

În lumea acestor cifre, oricine înțelege ce importanță are pentru țara noastră, încurajarea și dezvoltarea la maximum, a industriei și exploatarea forestiere, iar prin corolar comerțului forestier în general.

Doleanțele Industriei forestiere

În calea industriei forestiere s'au pus și continuă să se pună piedici insurmontabile, care vor avea efectul dureros să arunce desnadejdea în rândurile industriașilor, determinându-i să-și închidă stabilimentele industriale, iar șomajul și penuria vor cuprinde clasele muncitoare, a căror existență zilnic este legată de funcționarea și prosperarea acestor industrii.

Trebuie să recunoaștem dela început că unele industrii sunt avantajate din două puncte de vedere, a) situate în apropierea materiei prime, a piețelor de desfacere, b) proprietarii de masive păduroase cu prețuri excepțional de mici în raport cu valoarea materiei brute de azi.

Dimpotrivă, sunt industrii, care sunt situate la distanțe mari de izvorul materiei prime, iar altele care au epuizat sau sunt pe cale de epuizare, a stocului de material lemnos și sunt silit să cumpere aceste materii la prețul zilei, care astăzi este în medie de lei 450 de fiecare matru cub, plus taxele de transport pe C. F. R. și alte speze aferente.

Un prim deziderat al industriei forestiere ar fi deci, repartizarea cu prețuri echitabile, a materiei

prime, industriilor forestiere de către Stat — deținătorul masivelor păduroase — și reducerea transportului cu minimum 40% la

sută a lemnului brut, pentru fabricile situate la graniță, acestea, existând acolo de aproape 30 ani.

Reorganizarea cărților funduare

Noul proiect de lege prevede esențiale modificări

Guvernul a hotărât să reorganizeze instituțiunea cărților funduare, estinzând această instituțiune din fostele teritorii austro-ungare, cu unele modificări, asupra întregii țări.

Lucrările întreprinse pentru estinderea instituțiunii cărților funduare, s'au și terminat, urmând să se mai introducă în noul proiect numai unele amănunte.

În noul proiect să prevăd și lucrările preliminare executate de comisii locale, instituite în fiecare comună, cu însărcinarea de a identifica și a individualiza pe proprietarii și proprietățile lor, pe parcele și suprafețe, — felul de cultură, îmbunătățiri, etc. —

intocmind și un plan prin îngrijirea direcțiunii Cadastrului, care va procura fiecărei comisii materialul necesar pentru această lucrare.

Lucrările acestei comisii se vor înainta: un exemplar ministerului de finanțe — pentru ca acesta prin organele sale și în raportul cu legile de impuneri în vigoare să stabilească în mod exact impozitul pentru fiecare proprietar, — dar alt exemplar ministerului de justiție pentru înființarea Cărții Funduare.

Evident că întreaga procedură pentru înființarea Instituțiunii Cărții Funduare va implica o lege aparte.

Pe baza lucrărilor acestea preliminare,

direcțiunea generală a Cadastrului va trece la desăvârșirea lor prin lucrările tehnice de măsurătoare,

cari vor avea ca urmare stabilirea în mod definitiv a proprietăților pe proprietari.

Și întrucât proprietatea — atât cea rurală, cât și cea urbană — este într-o continuă mișcare și pentru că fiecare mutațiune ce se va produce în interiorul ei

să fie operată în toate scriptele, atât cele dela Cartea Funduare, cât și acelea privitoare la fișe,

se vor înființa de îndată pe lucrările preliminare vor fi terminate, evidente cadastrale pe județe sau ocoale judecătorești, însărcinate cu ținerea la zi a tuturor schimbărilor ce vor surveni. Aceste evidente, au luat ființă chiar dela 1 Ianuarie 1929,

înscrind în registre matricole, mai întâi loturile împroprietărilor prin Reforma Agrară,

cari sunt bine stabilite prin planuri și acte, — apoi paralel cu lucrările comunelor de mai sus se vor completa și celelalte proprietăți din fiecare comună, formându-se astfel registrele matricole pentru toți proprietarii și proprietățile lor din fiecare comună.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Meghívó.

A

Kereskedelmi és Gazdasági Bank Részvénytársaság

1929. évi április hó 16-án, délután 4 órakor, üzleti helyiségében (L, Hunyadi-utca 2) Strada Vasilei Alexandri Nr. 2 tartja

XXXVIII. évi rendes közgyűlését,

amelyre a t. részvényeseket meghívjuk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1928. üzletévről.
2. A felügyelőbizottság jelentése, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
3. Határozat a felmentvény tárgyában.
4. Az igazgatóság indítványa az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság kolozsvári pénzintézettel való egyesülésre.

Figyelmeztetés! Akik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, tegyék le részvényeiket legkésőbb 4 nappal a közgyűlés napja előtt az intézet pénztáránál.

Vagyon MÉRLEG-SZÁMLA 1928. DECEMBER 31-ÉN Teher

Kézpénz és bankári követelések	— —	22,616.590	29	Részvénytőke	— — — — —	20,000.000	—
Értékpapírok	— — — — —	6,130.707	83	Tartalékalap*)	— — — — —	9,740.000	—
Vállók	— — — — —	39,370.048	—	Betétek és folyószámlák	— — — — —	97,869.812	95
Adósok	— — — — —	77,639.897	48	Visszleszámolás a Banca Naționala és a Romániei-nél	— — — — —	13,037.456	—
Ingatlan	— — — — —	152.500	—	Fel nem vett osztalékok	— — — — —	45,152	—
Átmenő tételek	— — — — —	1,133.099	94	Óvadékok	— — — — —	Lei 14,310.766	—
Óvadékok	— — — — —	Lei 14,310.766	—	Nyereség	— — — — —	6,350.422	59
		147,042.843	54			147,042.843	54

*) Az igazgatóság javaslatainak elfogadása után a tartalék-alap 10,740.000 Leire emelkedik.

Timișoara, 1928. december 31-én.

A könyvelésért: Gámentzy István s. k. aligazgató — expert contabil

A felügyelőbizottság nevében:

Nemes József s. k. elnök

Az igazgatóság nevében:

Totis Rezső s. k. elnök.

Lázár Livius s. k. ügyvezető igazgató.

A kartelek, különösen a kihitelezési kondíció kartelek a kereskedő és fogyasztó szempontjából

Irta: **Dr. Fóris Lajos**, a Romániai Hitelezők Védegyletének ügyvezető igazgatója

A kartelek és trösztök jogi szabályozása harminc éven keresztül képezte elméleti vita tárgyát Nyugat Európában és főképp Amerikában. Az igazságot, — mint rendesen, — itt is a közéletben találták meg. A kartellek és trösztök a kapitalizmus fejlődésével járó természetes kialakulások, amelyeket mesterségesen visszaszorítani nem lehet, viszont a fogyasztó rétegek érdekében feltétlenül szükség van egy általános törvényhozási szabályozásra, nehogy, „a fák az egekig nőjjenek”.

Románia most jutott el lényegileg ehhez a ponthoz. Most kezd nálunk aktuálissá válni a kartellek alakulása és ezzel párhuzamosan ezeknek törvényhozási szabályozása. A bukaresti lapokban olvashatunk is egy hirt, hogy az igazságügyi miniszteriumban egy kartell-törvény alkotásán dolgoznak. Ezt a hirt főleg a kereskedők kapták fel, akiknek a gyárosok szabad versenyre, úgy az árak megállapításánál, mint a hitelnyújtás kindícióiban sokkal kedvezőbb, mint a kartellalakulat és akik ezzel kapcsolatban kampányt akarnak vezetni, a meglevő kartellek és általában az új kartellalakulások ellen.

Nem vagyok kompetens ebben a kérdésben nyilatkozni, hogy a kartellek árpolitikája hasznos, vagy káros, — mint a Romániai Hitelezők Védegyletének ügyvezető igazgatója, — azonban saját tapasztalatomból néhány megfigyelést fűzhetek az egységes kartellszerű kondíció megállapításokhoz és ennek a kereskedelemre és fogyasztókra való hatásáról.

Nálunk a hitelpiac igen destruktív. De ilyen egész Közép Európában. A háború utáni konjunktúralis idők sok szakértelem nélküli és kello üzleti moralitással nem rendelkező egyént vittek be a legkülönbözőbb szakmákba. Ezek az 1924—1928-as évek folyamán jó részt kiostálódta, de nyomuk és mentalitásuk a legtöbb szakmán rajta hagyta a bélyegét. Nálunk ezidőszert a fizetésképtelenségekről nincsen statisztika. De már azokból az esetekből is, amelyek a Védegyletek keresztül bonyolódnak le, vagy amelyekről tudomásunk van, megállapíthatom, hogy csak Erdélyben és Bánságban is többszáz millió lejre rug az az összeg, amelyet a gyárosok és a nagykereskedők 1928-ban fizetésképtelenségeknél elveszítettek, egész Románia területén pedig, — nem tudok, — ha egymilliárd lejre becsülöm ezeket a veszteségeket. Ugyancsak sok, — sokmillió lejre rug az az összeg, — amelyet a termelők elveszítettek a késedelmes fizetésekből eredő kamatvesztések miatt.

És vajjon ki fizeti meg ezt a sokszáz millió lejt? Azoknál a vállalatoknál, amelyek tönkre mentek, a tulajdonos, illetve a részvényesek. Ez azonban elenyészően kis rész. A többenél mi fizetjük meg, a fogyasztók. Mert

abban a pillanatban, amikor a gyáros észreveszi, hogy neki az eredetileg kalkulált normális $\frac{1}{2}$ —1 százalék helyett 3—10

százalékos dubióza van, abban a pillanatban természetesen az új gyártmányainak áraiba 3—10 százalékot fog be kalkulálni

és ennyivel drágábban kénytelen a fogyasztó ezeket az ipari cikkeket megfizetni, ami ránézve annál méltánytalanabb, mert hiszen ő készpénzzel fizet.

Ha én a fogyasztó ma egy pár harisnyát vásárolok, legalább öt százalékkal kell többet fizessek, mint tulajdonképp kellene csak azért, mert igen sok kereskedőnél odavesztette pénzét a gyáros és ezt kénytelen az árunak eladásánál öt százalékkal magasabbra kalkulálni.

A fogyasztónak kell tehát fizetnie hiteléletünk rendellenességeiért és éppen ezért ezeknek csak előnyös lehet a gyárosoknak és többtermelőknél minden olyan megállapodása, mely a kihitelezési viszonyokat rendezzi, tehát megállapítja, hogy:

- 1) nem hiteleznek gyenge kezeknek,
- 2) nem nyújtanak túlhosszu hitelezési határidőket,
- 3) nem tűrik a fizetési határidők indokolatlan kihuzását és ezáltal kamatvesztés okozását.

Lényegileg a jó bonitású és tisztességes detail kereskedőnek is csak előnyére válik a fenti kihitelezési

kondíció kartell. A gyenge kezű kereskedő ugyanis, különösen mikor már magában elhatározta, hogy fizetésképtelenséget fog jelenteni, áron alul dobálja a portékát, csak hogy készpénzre szre tegyen és ezáltal súlyosan érezhető tisztességtelen versenyt okoz annak a kereskedőnek, aki fizetni akar a hitelezőinek és így nem árulhat áron alul. Mostanában pedig éppen divatosak lettek a fizetésképtelen és csődbejutott kereskedőknek közjegyző közbenjöttével, vagy anélkül való végkiarításai, melyek aztán hosszú időre tönkre teszik az illető szakmában a piacot. A napokban volt alkalmam éppen egy vidéki közép városban látni, hogy az ottlevő három cipőkereskedő hetek óta a napi kiadását sem árulja meg, mert egy fizetésképtelen cég három héttel ezelőtt ott végkiarítást rendezett és tényleg olyan olesón árult, hogy mindenki, aki tehette ellátta magát és családját cipőárúkkal, mert két, sőt három pár cipőt is vehetett azért a pénzért, amiért normálisan egy pár cipőt lehet beszerezni. A súlyos közterhekkel és árufizetési kötelezettségekkel megterhelt kereskedők pedig az unalomtól és bosszúságtól megszedülve tépelődznek

Soluționarea insolvenței fabricii de mătase „Lyonnaise” din Cluj

Tratativale inițiate în chestia insolvenței fabricii de mătase „Lyonnaise” sunt în curs, conduse de către dl Dr. Balázs, avocat în Cluj.

Fabrica „Lyonnaise” s'a fon-

duzetükben. Ez nem történe meg, ha a hitelélet megfelelő kondíció kartellekkel volna rendezve, és egyrészt a gyenge kezű kereskedők nem élveznének akkora hitelekkel, hogy nagy áruraktárakat halmozzanak fel, másrészt nem engednék, hogy a dolog oda fajuljon, hogy az ilyen únkorrekt emberek műarverezéseket és kiarításokat rendezzenek és ezzel lerontsák a piacot.

Sok ilyen példát lehetne még felhozni, de hiszen az érdekelt kereskedők ismerik ezeket a legjobbban. A céloom most csak az, hogy felvilágosítsam a kereskedőket és a fogyasztó közegeket, hogy ne üljön fel a kartellelles demagogikus frázisoknak. Maga a kartell nemzetgazdasági, esetenként szükség szerű alakulat, — természetesen feltétlenül szükséges az állam ellenőrzése és a kérdés ugródeszkája éppen az, hogy hogyan van ez szabályozva. Erről részletesen beszélni azonban még korai volna, ha a kormány benyújtja a törvénytervezetet, vagy ezt előzőleg megküldi a kereskedelmi és ipari szervezetteknek hozzászólás végett, vissza fogunk még újból térni erre a tárgyra.

dat acum doi ani, având ca proprietari pe dnii Ing. Vass și Babos și fiind condusă de dl Ing. Schritt.

La început fabrica a lucrat cu 12 războaie, dar în urma lipsei de lucrători specializați, peste puțin timp a fost nevoită să-și aducă lucrători din streinătate. Astfel

a reușit să fabricie produse similare celor din streinătate.

Cu toate aceste însă nu a putut să devină rentabilă, în urma taxelor vamale exagerate la importul mătasei brute și în urma contrabandei, ce se exercită în România.

În urma greutăților întâmpinate, reprezentanții au căutat și au

reușit să încheie o convenție cu fabrica Pelissie et Co. din Lyon, care la intervenția dlui Ing. Schritt a oferit trei milioane livrabile în mătase brută și alte recompensații.

Câtva timp, fabrica a funcționat spriginită de firma lyoneză, dar neputând răsi cu greutățile, ce se agravau zi de zi, a crezut oportunitate să-și înființeze un depozit de detail de desfacere. În urma înființării acestui depozit, fabrica și-a mai putut amana agonia, dar nu a putut să lupte cu greutățile ivite în acuta criză economică și acum patru săptămâni și-a încetat activitatea, concediindu-și lucrătorii și căutând să-și aranjeze creditele.

Bécsi szerkesztőségünk címe:

Benczel Béla

Wien, IV. kerület,
Schönburg Strasse 36.

I. emelet.

Minele de Cărbuni din Ardeal S. A.

CLUJ, Calea Reg. Ferdinand
No. 143.

Oferă pentru scopuri industriale, cărbuni de calitate superioară.

Importanța cartelor și în special a cartelor de creditori pentru comercianți și consumatori

de: **Dr. Ludovic Foris** directorul Uniunii Creditorilor din România

Reglementarea juridică a cartelor și în special a trusturilor, aproape treizeci de ani de-a rândul a fost obiectul unei discuții principale în Europa Occidentală și în special în America. Adevărul și în această, ca și de obicei în fiecare chestie, s'a găsit la punctele de întâlnire a părerilor.

Cartele și trusturile s'au dezvoltat din progresul capitalismului și nu pot fi desființate în mod artificial. În schimb interesele consumatorilor reclamă necondiționat ca funcționarea acestor organizații să fie reglementată prin lege, ca să nu se ivească unele abuzuri.

Inițierea cartelor în România abea acum a devenit actuală, ca și reglementarea acestor organizații cu legi binechibzuite.

În zările bucureștene a putut să observe oricine o știre, în care se anunța, că la Ministerul de Justiție se lucrează la un proiect de lege a cartelor.

Știrea i-au dat mare importanță unele cercuri, în special comercianții, cărora le convenea foarte mult concurența, care se desfășura între fabricanți, fiindcă în urma acestei concurențe, se puteau aproviziona mai ieftin și în condițiuni de credit favorabile cu produse. Comercianților se înțelege deci foarte ușor, că de ce nu le convin cartele.

Nu sunt competent, ca să-mi exprim părerea în problema aceasta, ci, ca director al Uniunii Creditorilor, caut să expun numai câteva constatări, din experiențe.

Piața de credite la noi este foarte desorganizată, ca și în întreaga Europa Centrală.

Conjunctura, care a urmat după război, a atras pe foarte multe persoane nespecializate în unele branșe.

În anii critici din 1924—28, aceste persoane aproape toate au fost nevoite să dispară, încât foarte puține mai avem. Dar urmele și mentalitatea le-a rămas în cele mai multe branșe.

Nu avem statistica insolvențelor, cari s'au ivit la noi, dar din cazurile, cari s'au soluționat prin Uniunea Creditorilor din România sau despre cari am cunoștință, constat, că numai în Ardeal și Banat cifrează la mai multe sute de milioane sumele, pe cari fabricanții și engrosiștii le-au pierdut în urma diverselor insolvențe în anul 1928. Astfel în întreaga Românie, sumele pierdute în urma insolvențelor, pot să fie evaluate fără exagerare, la un miliard.

Tot la sume mari se cifrează și pierderile, pe cari producătorii le-au pierdut prin dobânzile de întârziere a achitărilor. Dar oare, cine va plăti aceste sume mari? La întreprinderile, cari s'au dis-

trus, le plătesc proprietarii, respective acționarii, dar majoritatea acestor sume o plătim noi, consumatorii, deoarece fabricanții, când obsearvă, că au 3—10 în loc de 1/2—1% la dubiozități, calculează în prețuri cu 3—10% mai mult. Cu atâta vor plăti deci consumatorii mai mult, fiindcă ei plătesc în numerar.

Dacă eu, consumatorul, cumpăr azi o pereche de ciorapi, sunt nevoit să plătesc cu circa 5% mai mult în preț, numai fiindcă unui comerciant, — cari au pierdut sume mari sau mai mici, în urma insolvenței unor comercianți, — socotesc mai scump produsele cu 5%.

Consumatorii sunt deci aceia, cari plătesc pentru desorganizarea pieței noastre de credite, și deci pentru ei numai avantajioasă poate fi o convenție, care ar prezenta:

- 1) să nu se mai acorde credite aceluia, cari nu le pot suporta;
- 2) să nu se acorde credite pe termene prea lungi;
- 3) să nu se admită prelungirea termenului fără motive, fiindcă se pierd prea mari dobânzi.

De fapt și comercianților cu bonitate acceptabilă, numai convenabilă le poate fi o asemenea convenție, deoarece comercianții ajunși în insolvență, le face mare concurență, desfășurându-și produsele cu orice prețuri sub cost numai, ca să-și poată realiza sume cât se poate de mari. Ba în prezent a devenit tocmai la modă desfacerea produselor cu prețuri reduse, autorizate chiar și de notari publici, distrugând pe timp îndelungat piața.

Zilele trecute tocmai am avut ocazia, ca să văd într'un oraș din provincie, la trei comercianți de ghetete, că nu-și pot să vândă nici atât, cât le este necesar, ca să își acopere speșele zilnice, deoarece un alt comerciant de ghetete, ajuns în insolvență, a început să-și desfacă produsele pe prețuri atât de reduse, încât a atras la prăvălia sa toată clientela, care s'a aprovizionat pe câteva luni, folosindu-se de ocazie. Astfel comercianții ceilalți nu aveau clientelă. Asemenea lucruri nu s'ar întâmpla, dacă s'ar reglementa creditările și nu s'ar admite, ca diverse firme încercate să aranjeze artificiale desfaceri de produse cu prețuri reduse, distrugând piața.

Pilde de aceste s'ar putea aduce foarte multe. Dar le cunosc destul de bine și comercianții. Scopul meu, acum a fost numai, ca să arăt comercianților și consumatorilor, că n'au de ce să se manifesteze contra cartelor, cedând unor fraze demagogice.

Doar cartele sunt niște organizații importante și necesare pentru viața economică. Dar funcționarea lor, cu toate acestea este necesar să se reglementeze prin lege.

De altfel voi reveni asupra problemei, când voi avea posibilitatea, ca să văd proiectul, ce se elaborează acum pentru reglementarea activității cartelor.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

Eugen Adler & Iosif Nádor

Birou de transporturi internaționale și vămuiri

Nemzetközi szállítási és vámolási iroda

ORADEA
Str. Avram Iancu
No. 22.

Telegr. Raglersped.

Telefon 2-59, 6-65.

Sucursale și Exporturi — Fiókok és képviselőtek!

Salonta, Episcopie Bihor, Valea lui Mihail, Curtici, Jimbolea, Gr. Gh. Vodă.

Banca de Scont S. P. A. Timișoara

Fondat: 1906.

ADRESA TELEGR.: ESCOMPTE.

TELEFON: 6-60; 18-32; 7-78.

Orice operațiuni bancare

Autorizație pentru mijlociri de devize, valute și pentru emisiune de șecuri vamale.

Depuneri în lei și valute străine cu dobânzile cele mai mari posibile.

Tranzacțiuni în toate centrale din țară și străinătate.

Legile, cari vor veni în sesiunea parlamentară imediat după Paște

Legea drumurilor și a reorganizării CFR de asemenea a devenit actuală

Consiliul de Miniștri, luând în discuție proiectele de legi necesare și urgente, a stabilit, ca imediat după vacanța de Paște, să fie prezentate în sesiunea parlamentară:

Legea chiriilor, legea drumurilor, legea de reorganizare a c. f. r., legea pentru punerea în valoare a terenurilor inundeabile, legea pentru libera circulație a imobilelor rurale, legea asigurărilor agricole, și legea de reorganizare a Comunității de avere din Caransebeș.

Aceste legi au fost trecute prin consiliul de miniștri.

A Sztalmári Kereskedelmi Bank Rt. közgyűlése

A Sztalmári Kereskedelmi Bank Rt. közelmúltban tartott közgyűlésén heterjesztett jelentést a részvényesek örömmel vették tudomásul és a vagyon és nyereség felosztására vonatkozó indítványt egyhangulag fogadták el. Az elmúlt év folyamán az intézet tevékenysége csak szigorúan vett bankügyletek fejlesztésére irányult s hála a szolid üzleti elveknek, sikerült az intézet fejlődését előbbre vinni. A múlt év folyamán a tiszta haszon 541.753,33 lejt tett ki, melyből a kétes követelések tartalékolására 350.000 lejt, a tartalékalap gyarapítására pedig 100.000 lejt fordítottak.

Reducerea prețului cimentului

Tratașivele dintre frabricanți și guvern

Intre Ministerul industriei și comerțului și frabricanți de ciment cari după cum se știe sunt cartelați, sunt în curse tratative pentru reducerea prețului cimentului.

D. Madgearu a ținut ca înainte de a se proceda la revizuirea tarifului vamal să ceară cartelului reducerea prețului.

În anul trecut, prețul cimentului fixat de cartel a fost 25.000 vagoane (în detal 28.000). Prețul acesta e cel fixat pe hârtie. De fapt a costat 30.000 vagonul și 33.000 în detal.

Taxa de import la ciment este fixată, în tariful vamal, la 30.000 lei vagonul.

Ne-am adresat la locul competent spre a obține lămuriri de cum a fost stabilită în tariful vamal, taxa de 30.000 lei la vagon.

Nu ni-s'a putut da alta explicație decât că această taxă e prevăzută în tarif din cauza unei greșeli de tipar.

De altfel pentru a lămurii chestia vom publica prețurile din streinătate.

Suntem informați că și cartelul e gata să reducă prețul cimentului cu 2.000 lei la vagon. Ministerul cere o reducere de prețuri de minimum de 8.000 lei la vagon.

electrică se șor fonda serii de fabrici diverse, de mare importanță pentru viața economică a României.

Lucrările de altfel sunt în curs și se speră, că în scurt timp se vor și termina, fiind întreprinse de consorțiul belgian împreună cu renumita firmă Braun Bowery din Elveția.

Tuburile necesare conductei de apă s'au comandat dela o mare firmă din București, iar

stâlpii necesari conductului electric s'au comandat dela fabrica de vagoane „Astra” din Arad în valoare de zece milioane lei.

Livrarea traverselor se va și începe în scurt timp, deoarece „Astra” lucrează deja la confecționarea stâlpilor.

Fabrica „Astra” din Arad a primit o comandă belgiană de zece milioane

O centrală electrică în Jalomița

— Dela redacția noastră din Arad —

Electrificarea României este o problemă de mare importanță cu care guvernul trebuia să se ocupe mai intensiv, având în vedere, că după electrificare energia în România ar costa foarte ieftin.

Acum câteva săptămâni o delegație de experți francezi, italieni și elvețieni a cutreerat țara, stabilind punctele, în cari s'ar putea înființa mari centrale electrice. Experții, au declarat după cele văzute, că în România ar putea

să fie mai ieftină energia, decât în alte țări europene, după electrificare.

Electrificarea de altfel s'a și început, dar foarte încet merg lucrările inițiate.

Un puternic conzern elvețian, a primit autorizație pentru construirea unei centrale electrice puternice în valea Jalomiței.

In valea Jalomiței, dacă se va construi puternica centrală

Extinderea regimului cârciumelor în întreaga țară

Printr'o deciziune a ministerului muncii, Cooperației și Asigurațiilor Sociale, publicată în „Monitorul Oficial” din 23 Martie crt., dispozițiile deciziei ministeriale cu No. 35.617 din 28 Noembrie 1925, publicată în Monitorul Oficial No. 266 din 2 Decembrie 1925, au fost extinse pe întreg cuprinsul țării.

Conform art. 1 din prezenta decizie, regimul cârciumelor din comunele rurale din întreaga țară va fi: cârciumele vor fi închise tot timpul în zilele de duminică și de sărbători legale.

FABRICA DE LANTURI S. P. A. TIMISOARA

Produse:

Lanțuri de fier pentru agricultura sudate electrice și patente
potcoave de cisme
alice de plumb

Láncgyár Részvénytársaság Timișoara

Gyártmányai:

Mezőgazdasági vasláncok
villanyforrasztott és patent
kivitelben,
csizmapatkó,
ólomsorét

Fabrica de hârtie Zărnești S. A. R.

Sediul Central: Brașov. Str. Castelului Nr. 135.

Adr. Telegr.: POPYRUS. Telefon: 592

Produse: Tot felul de hârtie pentru împachetat, în spec. al. Hârtie superioară de celuloză în toate mărimi, greutate și culori. Hârtie brună de împachetat, numit „Kraft” în diferite mărimi și greutăți. Hârtii speciale pentru nevoile industriilor. Pungi de hârtie în diferite câștăți și mărimi.

Zernesti Papirgyár Rt. Brassó

Központi iroda és gyári raktár: Brassó, Vár-u 135

Taviratcim: POPYRUS. Telefon: 592.

Gyárt: Fehér, superior és barna erő papirokat minden súly és nagyságban. Fehér superior és barna erő zacskókat minden nagyságban. — Sines papirokat úgy superior, mint erő minőségben, valamint különleges papirokat ipari célokra stb.

A székely borvizek kérdéséhez

Írta: **Hexner Béla** okl. vegyész-mérnök, Cluj—Kolozsvár

Az 1923. évi román alkotmány 19. §-a kimondja, hogy nacionalizáltatnak, tehát az állam tulajdonát képezik egész kiterjedésükben a föld felszínétől kezdve bármely mélységig az ásványanyagok telepei, melyekből fémek, fémfélék és ezeknek vegyületei vonhatók ki, valamint minden éghető ásványanyag, földszurok, **ásványvizek** általában, természetes gázok és az általaj bármilyen természetű kincsei.

Hasonló szövegű az 1924-es Tancred Constantinescu--Vintila Bratianu és a most megszavazott Madgearu-féle bányatörvények első paragrafusának első pontja.

Főleg ezen pont és a törvény azon paragrafusai, melyek ásványvizekről rendelkeznek, a Magyar Párt részéről nagy vitákra adott okot és a törvény tárgyalásakor a parlamentben heves jeleneteknek is volt okozója.

Nézetem szerint nem volt ok ezekre a hatalmas összetűzésekre, mert a törvény értelmében sem, de az alkotmány értelmében sem lehet a székely nép és a székely föld legelterjedtebb közszükségleti cikkét, a borvizet a bányatörvény határozmányai alá vonni, mert a borviz éppen annyira nem ásványvíz, mint amennyire nem ásvány az agyag, vagy az építkezési kő, mely szintén nem tartozik az állam tulajdonai közé, hanem a felszintulajdonos birtoka.

Ásványvíznek nevezünk ugyanis, — úgy a balneologia mint a kereskedelem és szállítás szempontjából olyan vizeket, melyek egy bizonyos mennyiségű szilárd anyagot tartalmaznak, vagy bizonyos ritkán előforduló anyagokat tartalmazva, különböznek az egyéb forrásvizektől, végül azok a vizek, amelyeknek hőmérsékletük a forrásnál 20° Celsiusnál magasabbak. Mindig azonban, melyek bizonyos mennyiségű és normák által megállapított ezen magukba oldva levő anyagoknál fogva egy bizonyos fiziológiai hatásra képesek.

Mindenki, aki a székelyföld borvizeket ismeri, tudja azt hogy ezek a fenti követelményeknek, tehát az ásványvíz fogalmának nem felelnek meg.

A székely borvizek általában fiziológiai hatásokra képtelenek. Sem nem hashajtók, sem nem húgyhajtók, sem más fiziológiai hatásuk nincsen.

Magukba oldva rendkívül kevés szilárd anyagot tartalmaznak és ezeknek mennyisége mindig jóval kevesebb, mint amelyet a normák megkövetelnek.

A szénsavtartalmuk is rendkívül kicsi mértékben oldott szénsav, hanem inkább szabad szénsav, mely egész rövid idő alatt a víztől elszabadul. De ritkább anyagokat mint lithium, urán, jód, brom sem tartalmaznak vagy soha, vagy ha ritkán, úgy a normák alatti mennyiségben. Ennek folytán ezek a borvizek úgy ahogy előfordulnak ásványvizeknek nem tekinthetők. Csak ha mesterséges uton juttatunk beléjük olyan anyagokat, amelyek fiziológiai hatást kifejthetnek, akkor válik belőlük ásványvíz, de akkor is a normák szerint csak „Mesterséges Ásványvíz” jelzéssel hozhatók csak forgalomba, amelyek szintén nem tartoznak a bányatörvény alá, mert hiszen ez expresis verbis mondja ki, hogy csak természetes ásványvizek fölött rendelkezhetik az állam.

Fentiekén kívül még egy fontos

tulajdonsága kell, hogy legyen az ásványvíznek és ez a „szállíthatósága” vagyis a víz palackozva és szállítva azt a tulajdonságát, amellyel a forrásnál birt, el nem veszítheti még bizonyos ideig tartó raktározás esetén sem. Ennélfogva sem tekinthetők a székely borvizek ásványvizeknek.

Madgearu miniszter urnak teljesen igaza van, amikor azt mondta, hogy a bányatörvény ezeket a vizeket és a székelységnek ehhez való jogát nem érinti, azonban igazuk volt

a Magyar Párt képviselőinek is, amikor ezt a kérdést a kellő energiával felvetették, mert a bányatörvényben mindenestre az a hiba előfordul, hogy ott ahol a földtulajdonos rendelkezése alá tartozó anyagok föl vannak sorolva, a borviz megemlítve nincsen, ami ha megtörtént volna úgy ez a félreértés elő nem fordulhatott volna.

Föltétlenül szükséges, hogy a legfőbb bányatanács véleménye ez ügyben kikérésék és a miniszter ur a bányatanács véleménye szerint a törvény értelmében határozatot és döntést hozzon, mielőbb, míg a kérdés meleg.

Ősznél előbb nem kerül sor az erdélyi tőzsdék és vámszabadraktárak felállítására

Az ipar és kereskedelmi kamarák választása után döntenek arról, hogy mely városok kapnak tőzsdét és vámszabadraktárt

Madgearu, ipar és kereskedelemügyi miniszter, a vezetése alatt álló szakminisztérium első programmpontjaként jelölte meg, az erdélyi és bánági tőzsdék és vámszabadraktárak megvalósítását, Madgearu miniszterisége óta hónapok teltek el, anélkül azonban, hogy ez a két nagyfontosságú kérdés, valóban realizáltatott volna. Ez annál sajnálatosabb, mivel úgy a vámszabadraktárak, mint az

országrészi tőzsdék, a mai erősen lefokozott kereskedelmi tevékenység mellett, jelentőségüket messze felülmúló hézagot tölthetnek volna be, aminek magyarázata speciális gazdasági viszonyainkban keresendők első sorban.

Vámszabadraktárak nélkül ma már modern kereskedelem el sem képzelhető.

A nyugati államokban ezek az

intézmények mindenütt kitűnően beváltak, mennyivel indokoltabb volna tehát a vámszabadraktárak felállítása nálunk, ahol még ma is *magas kamatokkal kénytelen kalkulálni a kereskedelem*. Ugyanez a helyzet a tőzsdéknél is, amelyek alkalmasak volnának arra, hogy a fővárostól messze fekvő területeket gazdaságilag centralizálják és az elalélt kereskedelmi és pénzügyi életbe egy kis lendületet hozzanak.

A napisajtó egyes organumai, újabban azt a hírt közölték, hogy a kereskedelemügyi minisztérium, már megállapította azokat a centrális jellegű városokat, ahol fel fogják állítani a vámszabadraktárakat és a tőzsdéket. Eszerint tőzsdét kapnak: *Temesvár* és *Kolozsvár*. A vámszabadraktárakat a következő helyeken állítják fel: *Kolozsvár, Nagyvárad, Brassó és Temesvár*.

Az „Ardealul Economic”, mértékadó helyről nyert információja alapján, ezzel kapcsolatosan az alábbiakat közölheti:

Ugy a tőzsdék, mint a vámszabadraktárak felállítására vonatkozó javaslatok készen fekszenek a minisztériumban.

korai azonban minden olyan kombináció, mely a felállítás helyére vonatkozik,

mivel ezt a kérdést a minisztérium nyitva hagyta, mindaddig, míg a kereskedelmi kamarák választása le nem zajlik és az érdekelt kamarák vezetősége meg nem alakul, hogy e kérdés fölül ők maguk döntenek.

Az országrészi tőzsdék és vámszabadraktárak gyors megvalósításának tehát most már csak az az akadálya, hogy a kamarák élén interimár bizottságok működnek. Minthogy a kamarai választások, csak e hó végén lesznek, ebben a szerkeszterben aligha kerül parlament elé a két törvényjavaslat és így ősznél előbb sem a tőzsdék, sem pedig a vámszabadraktárak felállítására nem kerül sor.

A Bánági Banca Centrala 5 millió lejről 20 millió lejre emelte fel alaptőkét

— Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság bánági szerkesztőségétől —

A Bánági Banca Centrara a napokban tartotta meg Temesváron múlt évi közgyűlését. A közgyűlés hozzájárult az igazgatóság javaslatához és az alaptőkét 5 millió lejről 20 millió lejre emelte fel. A tőkeemelés következtében e nagyrahivatott intézet működési köre még nagyobb mértékben fog kiterjedni és jelentős szerepet fog venni a Bánág közgazdasági életében. A Banca Centrala a múlt évben 1,339.000 lei tiszta nyereséggel zárta mérlegét.

Olvassa a

Lemnul-t

Banca Centrală

pt. industrie și comerț s. a.

SEDIUL
CENTRAL
CLUJ

Sucursale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu, Turda. — CAPITAL SOCIAL: 50 milioane, rezerve 20 milioane, depuneri 200 milioane. — Intreprinderi industriale fondate și cointeresate: Industria Sârmei — fabrică de cuie și sârmă în Ghiris, gara Câmpia Turzii. — Fabrica de sticlărie societate anonimă în Turda. Fabrica de eternit „Meteor” în Oșorheiu, județul Bihor

Banca primește depuneri, acordă împrumuturi, cumpără și vinde devize, remite bani în străinătate, face tot felul de operațiuni bancare.

Discuțiile în jurul tarifului vamal

de **Iacob Peptea**,
secretar general la U. G. I. R. Cluj

II.

Chestia, care trebuie lămurită mai înainte de toate în scopul ce urmărim, credem a fi stabilirea cel puțin cu aproximație a raportului dintre valoarea produselor anuale ale celor două ramuri principale de producție: agricolă și industrială.

Vom încerca a face această stabilire, folosindune de datele privitoare la producția țării din anul 1927, un an din punct de vedere economic relativ mai bun decât anul 1928, pe cari date le-am cules din tablourile statistice cuprinse în expunerea de motive a proiectului de buget depe anul 1929, din »Statistica economică internațională« întocmită de Dl. Dr. Gheorghe G. Milețici și publicată de Institutul economic românesc în anul 1928 (Ediția Cartea Românească), după Dl. Ing. Agr. P. Rosiadi și în mică parte le-am stabilit noi prin calcule combinate.

Unde n'am găsit date privitoare la valoarea produselor respective, pentru evaluarea acestora ne-am folosit de prețuri medii fixate în tariful unitar al impozitului pe lux și cifra de afaceri, întocmit și aplicat în cursul anului 1927.

Iată aceste date grupate pe ramuri și feluri de produse.

A) Producția agricolă:

a) Cereale.

1. Grâu	26,327.072	chintale à 700 lei	18,428,950.400	Lei
2. Secară	2,368.136	" " 600 "	1,420,881.600	"
3. Orz	12,617.202	" " 550 "	6,937,151.100	"
4. Ovăz	8,681.434	" " 400 "	3,472,673.600	"
5. Porumb	35,331.462	" " 350 "	12,366,011.700	"
			Total	42,625,568.400

b) Alte culturi.

1. Cartofi	21,486.757	chintale à 150 lei	3,223,013.550	Lei
2. Sfeclă de zahăr	12,547.708	" " 150 "	1,882,156.200	"
3. Rapiță	143.496	" " 700 "	100,447.200	"
4. Tutun	201.534	" " 4000 "	806,136.000	"
5. Căneapă (semințe)	63.052	" " 700 "	44,136.400	"
6. In (semințe)	61.140	" " 1100 "	67,254.000	"

7. Căneapă (fuior)	168.999	" " 3000 "	507,997.000	Lei
8. In (fuior)	24.282	" " 4000 "	97,128.000	"
9. Floarea soarelui	1,075.000	" " 600 "	645,000.000	"
10. Mac	22.782	" " 2500 "	56,955.000	"
11. Mei	558.138	" " 350 "	195,348.300	"
12. Hrișca	45.619	" " 400 "	18,247.600	"
13. Mături	77.585	" " 100 "	7,758.500	"
			Total	7,651,577.750

c) Fructe și derivate.

1. Vin, 7,100.632 hectolitri à 1.200 lei	— —	8,520,758.400	Lei	
2. Struguri proaspeți de masă cu aproximație 500.000 chintale à 600 lei	— —	300,000.000	"	
3. Mere, pere cu aproximație 1,000.000 chintale à 200 lei	— —	200,000.000	"	
4. prune proaspețe, cu aproximație 1,500.000 chintale à 300 lei	— —	225,000.000	"	
5. Caise, piersici proaspețe, cu aproximație 100.000 chintale à 300 lei	— —	30,000.000	"	
6. Nuci cu aproximație 150.000 chintale à 1.500 lei	— —	225,000.000	"	
7. Orice alte fructe proaspețe, cu aproximație 400.000 chintale à 200 lei	— —	80,000.000	"	
			Total	9,580,758.400

d) Furajere.

1. Fân, paie, ierburi de nutreț de tot felul verzi și uscate, cu aproximație 200 milioane chintale à 100 lei (20 mil. capete de animale à 1000 Kgr.)	— —	20,000,000.000	Lei	
2. Trifoiu (sămânță) 31.754 chintale à 4.000 lei	— —	127,016.000	"	
3. Lăcănă (sămânță) 29.257 chintale à 5.000 lei	— —	146,285.000	"	
4. Trifoiu, lucernă și alte fânețe artificiale 12,064.357 chintale à 100 lei	— —	1,206,435.000	"	
5. Napi și alte rădăcini de nutreț 6,810.739 chintale à 100 lei	— —	681,073.900	"	
6. Dovleci 12,924.414 chintale à 100 lei	— —	1,292,441.400	"	
			Total	23,453,252.000

e) Legume.

1. Pătlegele roșii, vinete, castraveți, conopide, pepeni, fasole, verde, bob, mazăre și orice alte legume verzi proaspețe 3,103.688 chintale à 500 lei	— —	1,551,844.000	Lei
--	-----	---------------	-----

Continental

Vaskereskedelmi Társaság

KERN ÉS TÁRSAI

Az Egyesült Csehszlovák Vasművek eladási szervezete.

A wilkowitzi csőhenge művek, a csehszlovák állami podbrezovai csőhengerműveknek és a csehszlovák öntöttédenygyárak vezérképvisellete.

București
Cluj,
Cernăuți,
Timișoara,
Ploești.

A cluji fiók címe:
Calea Regele Ferdinand 69/a.

A cluji raktár:
Hitelbank Áruaktár P. Gării 3.

Magazin de postavuri, căptușeli și furnituri pentru croitori

Posztó-, bélésárak és szabókellékek kereskedése

Postavária
Edmund SZÁSZ Ödön

Fiul lui LUDOVIC

Schwarcz

Lajos Fia S. A.

Posztóáruház R. T.

CLUJ

Adresa nouă: — Uj cím:

Str. Universității No. 3. (fost Egyetem-utca)

Telefon: 7—78. Adr. telegr.: Szászpostav Cluj

Expedierea stofelor și căptușelilor în toate părțile țării în baza colecțiilor ce se emit nou din sezon în sezon. — Fiecare croitor în interesul propriu trebuie să servească pe clientul sau spre deplină mulțumire din colecțiunea de mostre. Prețotări pe colecțiunea de primăvară sunt deja în curs dar exclusiv mașteii — croitori să se adreseze firmei de mai sus în aceasta privință.

Postai szélküldés az ország minden részébe, idegyről-idegyre ujonnan kibocsájto mintagyűjtemények alapján, u y szövet. mint bélésárakban. — Minden óná ló szabóiparosnak fontos érdeke, hogy rendelkezésére álljon a mintakártya alapján le jób megelégedésére szolgálja ki. Előjegyzések az 1929. évi tavaszi és nyári kollekcióra már most folynak. Kizárólag szabómesterek forduljanak kérésükkel fenti céghez.

2. Ceapă și usturoi 949.087 chintale à 500 lei	474,543.500	Lei
3. Fasole, bob și mazăre, în boabe, 1,842.281 chintale à 500 lei	921,140.500	"
4. Linte, năut în boabe, 135.962 chintale à 600 lei	81,577.200	"
5. Varză 7,725.767 chintale à 300 lei	1,117,730.100	"
Total	4,146,835.300	Lei

f) Plante și flori ornamentale.

Cu aproximație	50,000.000	Lei
----------------	------------	-----

g) Plante medicinale.

Cu aproximație	20,000.000	Lei
----------------	------------	-----

h) Lemne.

Producția lemnoasă brută 14,875.000 metri cubi à 200 lei la locul de producție	2,975,000.000	Lei
--	---------------	-----

Animale și derivate.

1. Cai la un efectiv de 1,939.438 capete à 10.000 lei = 19.394.438.000 Lei; spor anual $\frac{1}{20}$	969.721.000	Lei
2. Asini la un efectiv de 11.584 capete à 3000 lei = 34.752.000 lei; spor anual $\frac{1}{20}$	1.737.600	"
3. Boi la un efectiv de 4.552.166 capete à 7000 lei = 31.965.162.000 lei; spor anual $\frac{2}{5}$ (presupunând un spor anual egal cu consumația anuală)	12,786.064,800	"
4. Bivoli la un efectiv de 192.268 capete à 8000 lei = 307.628.800 lei; spor anual $\frac{2}{5}$	123,051.520	"
5. Oi la un efectiv de 12,941.051 capete à 500 lei = 6,470.525,500 lei; spor anual $\frac{2}{5}$	2,588,210.200	"
6. Capre la un efectiv de 418.616 capete à 500 lei = 209,308.000 lei; spor anual $\frac{2}{5}$	83,723.200	"
7. Porci la un efectiv de 3,075.728 capete à 4000 lei = 12,302,912.000 lei; sporul anual $\frac{1}{2}$	6,151,456.000	"
8. Pasări de curte, vii, mari și mici, cu aproximație 12,000.000 capete à 100 lei	1,200,000.000	"
9. Pești vii de orice fel, cu aproximație luând venitul statului evaluat la 150 milioane anual de 3 ori	450,000.000	"
10. Stupi cu albine vii, cu aproximație 200.000 bucăți à 1000 lei	200,000.000	"
11. Lapte de tot felul, cu aproximație 10,800.000 chintale, presupunând 6 milioane vite de lapte cu 180 Kg. la an, à 600 Lei	6,480,900.000	"
12. Ouă cu aproximație 875.000 chintale à 3000 lei	2,625,000.000	"
13. Miere de albine, cu aproximație 10.000 chintale à 5000 lei	50,000.000	"
14. Gogoși de mătase 377.000 Kg. à 150 lei	56,550.000	"
15. Lână brută (în suc) cu aproximație 241.000 chintale à 8000 lei	1,928,000.000	"
Total	35,693,515.220	Lei

Rezumând evaluările de mai sus vom avea totalul general următor al produselor agricole;

Cereale	42.625,568.400	Lei
Alte culturi	7.651,577.750	"
Fructe și derivate	9.580,758.400	"
Furajere	23.453,252.000	"
Legume	4.146,835.300	"
Plante și flori ornamentale	50,000.000	"
Plante medicinale	20,000.000	"
Lemne	2,975,000.900	"
Animale și derivate	35,693,000.000	"
Total general	126,195,991.850	Lei

adecă în sumă rotundă 126 miliarde.

Cam acesta este deci randamentul anual al capitalului și muncii agricole și al creșterii animalelor în țara noastră considerată drept țară cu caracter agricol.

Ținând seamă de toți factorii naturali și tehnici, cari intervin la producția agricolă și de situația climaterică și geografică destul de favorabilă a Țării românești, acest randament ne pare foarte modest, făcându-ne dovada unor metode de cultură primitive și iraționale.

III.

B) Producția industrială

a) Industria mare,

1. Electro-tehnică	222,188.000	Lei
2. Metalurgică	7,832,850.000	"
3. Lemnului	4,691,103.000	"
4. Chimică	10,592,283.000	"
5. Alimentară	14,561,202.000	"
6. Textilă	7,959,744,900	"
7. Pielărie	1,986,909.500	"
8. Ceramică	89,316.000	"

9. Materiale de ziderie	1,538,799.000	Lei
10. Hârtie și arte grafice	2,135,281.000	"
11. Sticlărie	546,486.000	"
Total	52,164,162.400	Lei

b) Industria minieră

1. Petrol brut	6,106,705.692	Lei
2. Lignit	2,340,536.946	"
3. Huilă	397,389.957	"
4. Gaz natural	242,970.768	"
5. Aluminiu	307.980	"
6. Pirlă	25,400.455	"
7. Asfalt	4,567.805	"
8. Chihlimbar	546.000	"
9. Sare gemă	709,109.871	"
10. Producția carierelor	221,596.239	"
Total	10,048,200.613	Lei

c) Metale și fontă.

1. Aur fin	224,990.035	Lei
2. Argint fin.	12,472.500	"
3. Cupru	10,476.877	"
4. Plumb și antimoniu	27,639.716	"
5. Mercuriu	1,424.009	"
6. Glazură extrasă din plumb	2,512.530	"
7. Fontă	284,760.662	"
Total	563,976.329	Lei

d) Industria mică.

Relativ la producția industriei mici n'avem nici un fel de date oficiale. Suntem deci avizați la aprecieri aproximative. Ținând însă seamă de faptul incontestabil că cel puțin jumătate din populația celor 165 de comune urbane din întreaga țară este ocupată în diferitele ramuri ale industriei mici, între cari numărăm și industria construcției, precum și mizeriile țărănești de tot felul, credem a nu fi departe de realitate, dacă evaluăm valoarea produselor acestei industrii, inclusiv industria ue casă a comunelor rurale, la o sumă egală cu valoarea produselor industriei mari, adecă la 5.200,000.000.

Valoarea totală a producției industriale va fi deci următoarea:	
Industria mare	52,164,162.400
Industria minieră	10,048,200.813
Metale și fontă	563,976.329
Industria mică	52,000,000.000
Total	114,776,339.542

ori în sumă rotundă 115 miliarde.

Natural nici despre producția industrială nu putem afirma, că ea și-ar fi atins maximul de capacitate, ci tocmai dimpotrivă, în ce privește industria mare, chiar stabilimentele industriale existente — în urma crizei economice mereu ctrescându-se au fost silită a funcționa cu o capacitate de producție redusă.

Perspectivile ei de dezvoltare, în caz de înlăturarea acestei crize, sunt însă tot atât de mult promițătoare, ca și ale producției agricole actuale.

Mai mult chiar, această dezvoltare, în urma bogățiilor subsolului și forțelor naturale de cari dispune țara, precum și în urma independenței acestei producții de influențele climaterice dezastruoase uneori pentru producția agricolă — este mai sigură și mai rentabilă.

(Urmează)

Cséplőkészletek

acélrárával, golyóscsapágyakkal.

Cormick International

Traktorok

3-4 vasu ekével, tárcsásboronával.

Dieselmotorok

Láng L. Gépgyár Budapest gyártmánya.

Malmigépek

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Budapest gyártmánya.

Vezérképviselőt:

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria 45.

Az aradi egyesült Bank R. T. ellen másodszor és visszavonhatatlanul elrendelték a csődöt

A csődöt kérő Gherman Dante ellen bűnvádi feljelentést tett a likvidáló bizottság

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” Arad-bánsági szerkesztőségétől

Az aradi Egyesült Bank Rt. ügyében ismét, — és immár ugylátszik megmásíthatatlanul kimondták a csődöt. A temesvári tábla március 15-én délelőtt másodfokon jóváhagyta az aradi törvényszék határozatát s elrendelte a csődöt a fizetésekre vált Aradi Egyesült Bank Rt. ellen.

Az elmúlt hét szombatján már óráig tárgyalta az ügyet a tábla Marta tanácsa, azonban a tanács nem tudott döntést hozni s az újabb tárgyalást már egy teljesen új tanács folytatta le. A csődöt Gherman Dante dr. aradi ügyvéd kérelmére rendelték el.

Gherman dr. Albu Cornél szárszerényi közjegyző feleségét képviseli. A kérelem indoka szerint a bank ingatlanait a legminimálisabb áron adta el s így a bank legnagyobb adóssai, kiknek tartozásai összesen 64 millió lejt tesznek ki a felszámolóbizottsággal kötött egyezmény következtében, csak 14 milliót fizettek.

Gherman Dante ellen bűnvádi feljelentést tettek

A likvidáló bizottság ma ügyvédi büntettek miatt bűnvádi feljelentéssel élt dr. Gherman ellen.

A feljelentés négy pontból áll, nevezetesen:

1. Megbizta Ghermant a bank, hogy hajtsa be azokat a követeléseket, amelyeket Weiszberger Sándor a bankra cedált. Gherman azonban, mikor kiderült, hogy a cedált követelések egyrészt Weiszberger már felvette, 30—40 ezer lejt vett fel hallgatási díj címén. Állítólag tovább akarta zsarolni Weiszbergert s mikor nem kapott pénzt, a felszámolóbizottság tudta nélkül jelentette fel.

2. Dr. Gherman a legélesebben ellenezte, hogy Orbán butorgyárossal kiegyezzen a bank. Orbán közben magához kérte s 15 ezer lej készpénzt s ugyanilyen összegű váltót kapott hallgatási díj címén tőle, a váltókat Gherman közben peresítette.

3. Gherman dr. tudomást szerzett a bank és az Éles testvérek között létrejött egyezségről s mielőtt a bank bekebelezhetné volna követelését, bűnvádi zárlatot vezetett keresztül Albu Cornél megbízásából az Éles birtokra.

4. Gherman dr. körülbelül 20 ezer lej költségelést vett föl. Ezt nem fizette vissza, hanem csődöt kért a bank ellen.

A feljelentést a felszámolóbizottság írta alá. German dr. a vádak hazugságnak bélyegezte. Az ügyből kifolyólag két lovagias eljárás is van folyamatban. Dancu Cornél dr., a csődtömeggondnok ma nyilatkozott s nyilatkozata alkal-

Ezeket az egyezményeket a csődtömeggondnok's a csődválasztmány természetesen megtámadja s megpróbálja megsemmisíteni.

Iancu dr., kit mint ismeretes az aradi törvényszék nevezett ki csődtömeggondnoknak, arra az álláspontra helyezkedik, hogy mikor a felszámolóbizottság megalakult,

az intézet már passzív volt s így az igazgatóságnak kötelessége lett volna önmaga ellen csődöt kérni.

A csődtömeggondnok egyben indítványozni fogja a régi igazgatóság s a felügyelőbizottság vád alá helyezését.

Ezzel szemben az adósok azzal érvelnek, hogy a meg egyezés már hónapokkal ezelőtt történt s így már nem lehet megtámadni.

mas, mindenki megnyugtására.

— Hogy a csőd lebonyolítása meddig tart, — mondotta Dancu dr., — nem tudom. Nem tudom tehát előre megmondani, hogy a felszámolóbizottság által kötött egyezéseket felbontom-e? Kijelenthetem, hogy mindenkor csak egy cél fog vezetni: a csődvágyon növelése és a hitelezők minél nagyobb arányú kiegyenlítése.

Megfellebezik az ítéletet

A csődtömeggondnok szerint két egybehangzó ítélet ellen fellebezésnek nincs helye. Ezt azonban a magyar joggyakorlat megváltoztatta, elfogadva a harmadfoku fellebezést is. A román alkotmány pedig minden ítélet ellen megadja a felfolyamodási jogot. A tábla határozata tehát még nem tekinthető végérvényesnek. A felszámoló bizottság természetesen él alkotmányadta jogaival. Hogy milyen indokkal, azt egyelőre még nem lehet tudni.

Permanens tárgyalások folynak a bánsági malomkoncentráció gyors megvalósítása érdekében

Az „Ardealul Economic” cikke nyomán az egész ország malomipara feszült érdeklődéssel tekint a bánsági kartell tárgyalások eredményei elé. A nagymalmok között már megvan a megállapodás, de a középmalmok csatlakozása még hiányzik

Az „Ardealul Economic” legutóbbi számában megjelent közlemény, a bánsági malomkoncentráció kérdésében nagy meglepetést keltett azokban a malomipari körökben, amelyek a kulissza mögötti tárgyalásokról nem voltak értesülve. Különösen

aradmegyei szakmai körökben váltott ki élénk kommentárt a koncentráció terve,

mert a bánsági tömörülés első sorban ezt a jelentős termelőipart érinti legközelebről. Az aradmegyei malomvállalatok mindenkor erős versenytársai voltak a bánsági malmoknak és így érthető, hogy a lokalizált tárgyalások, egyelőre csak a bánátra tervezett kartellirozások ügyében, meglehetősen idegességet váltott ki az érdekelt körökben.

A terv megvalósítása elé egyébként, az egyes malom-

kategoriák álláspontjával ismerős tényezők véleménye szerint, még komoly akadályok tornyosulnak. Ezek az akadályok főleg azokban az ellentétekben jutnak kifejezésre, amelyek a nagy- és középmalmok között fennállnak. A középmalmok ugyanis csak abban az esetben hajlandók belépni a kartellbe, ha ez számukra reális előnyöket biztosít, mert — szerintük — a jelenlegi helyzet ha nem is kielégítő, elviselhető számukra és

a versenyt elsősorban a nagyhatalmok érzik,

akik nagytömegű eladásait hitellel és árredukcióval kénytelenek eszközölni. Ezzel szemben a tárgyalásokat vezető körök remélik, hogy sikerül az összes ellentéteket eliminálni és az egységes platformot létrehozni, mert az egyetemes bánsági malomérdek kétségtelenül, a kartell gyors megvalósítása.

Két fizetésekreptelen temesvári pénzügyintézet ügyében halasztó döntést hozott a csődbíróság

A betétesek csődkérése ügyében a Temesvári Hitelbank és a Mercur-bank igazolták, hogy a szanálást zavartalanul végre tudják hajtani

A temesvári csődbíróság a napokban foglalkozott a fizetésekreptelen Temesvári Hitelbank és a Mercur-bank betéteseinek ügyével. A Temesvári Hitelbank ellen négy csődkérést adtak be. A bank képviselője okmányokkal igazolta, hogy

a bank Jugoszláviában egy régen huzódó pert nyert meg,

melyben már a legfelső bíróság is hozott döntést és ennek révén a bank rövid időn belül két és félmillió dinárhoz jut, amely összeg az aktívákat a passzívakkal szemben négyszerre emeli, úgy hogy a bankkal szemben fennálló összes követelések biztosítva vannak.

A csődbíróság egy hónapi halasztást adott, amely idő alatt a bank tranzaktálni fogja jugoszláviai követelését.

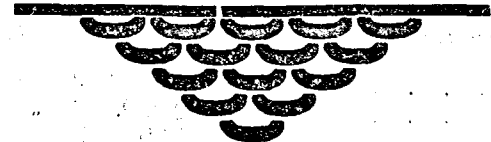
A Mercur-bank ellen ugyan csak négy betétes kérte a csőd megnyitását. A Mercur-bank jogi képviselője táviratot mutatott fel, amely szerint

a Banca Nacionala több milliós kölcsönt bocsájt az intézet rendelkezésére,

az intézet ügyeinek szanálására. A bejelentés szerint, a Mercur-bank szanálása már a közeli napokban kezdetét veszi. A csődbíróság a bejelentést tudomásul vette és a tárgyalást elnapolta.

Magyar Általános Hitelbank

romániai fiókjai:

Oradea-Mare, Braşov, Timişoara.

Mari tranzacții în Arad

Ce se va face în Arad din imprumutul soliditat de oraș?

Dela redacția noastră din Arad--

După cum era de așteptat, după stabilizare și după semnarea imprumutului, nu numai statul ci și orașele caută imprumuturi în străinătate.

Comisiunea interimară a orașului Arad proiectează realizarea unui imprumut de 500 milioane lei.

S-au făcut demersurile necesare la guvern. Acum câteva zile primăria a primit o adresă dela București, prin care se întreabă care este suma necesară și în ce scopuri va fi ea întrebuințată. Președintele comisiunii interimare, d. dr. Cornel Luțai a elaborat un memoriu detaliat care a fost înaintat guvernului. Prin el se arată că

pentru lucrările edilitare, tranzațiunile, răscumpărarea uzinei electrice, reorganizarea serviciului apelor, asfaltarea completă a orașului, clădirea halelor, școlilor, hotelului, baia, abatorului orașenesc, căzărnilor, sunt necesare 562 milioane.

În Arad se așteaptă cu mult interes rezultatul tratativelor, deoarece după realizarea imprumutului orașul va fi complet modernizat și va căpăta un aspect nou.

Banca Centrală Bănățeană își majorează capitalul social

Dela corespondentul nostru din Banat --

În zilele trecute și-a ținut adunarea generală ordinară Banca Centrală Bănățeană S. A. în Timișoara. Adunarea generală la propunerea direcțiunii admis majorarea capitalului social dela 5 la 20 milioane. În urma acestei urcări de capital a fost instituit financiar bănățean înaintea unei desvoltări frumoase.

Institutul a încheiat bilanțul anului trecut cu un profit net de cca 1,339.000 lei.

Firma Spitz din Arad achită creditorilor 50 la sută

(Dela redacția din Arad).

Firma Frații Spitz din Arad, despre care „Ardealul Economic” a anunțat, că a ajuns insolventă, zilele aceste și-a încheiat tratativele cu creditorii, cu cari

a căzut de acord să le achite o cotă de 50%.

Cota o acceptă atât marii, cât și micii creditorii.

Pentru acoperirea pretensiunilor, proprietarii au oferit creditorilor trei părți din casa ce au în Arad,

iar creditorii, acceptând oferta, au și seces în vânzare partea de casă cedată.

Din prețul casei se speră să se satisfacă toate pretensiunile în proporția de 50%, după cum s'a stabilit.

A tavașzi sezon ellenere is változatlan a romániai fapiac helyzete

Németország még mindig élénken érdeklődik a romániai fatermékek iránt — Nem versenyképes a romániai lombfűrészáru

A tavasz beállta csak a tölgyüzletben hozott lényegesebb változást. A tavaly igen erősen megindult romániai tölgyexport, ha nem is jutott holtpontra, mindenesetre elég erős visszaesést mutat, ami főleg arra vezethető vissza, hogy Németország, a román tölgy egyik legerősebb és legnagyobb vevője, csak igen kis mértékben vásárol. Ennek oka viszont a most folyó jótételt tárgyalásokban keresendő és valószínű, hogy mindaddig, amíg ez a Németország szempontjából életbevágóan fontos kérdés végleg rendezve nincs, a német fapiac a vételeknél igen tartózkodó lesz és természetesen ezt a román tölgyipiac erősen meg fogja érezni.

A német kereslet esökkenésének megfelelően

tölgyboules-okban és tölgyfűrészáruban az üzlet ellanyhult és ez az ellanyulás mindaddig tart, amíg a német vásárlási kedv nem fokozódik.

Ezzel szemben a tölgyfriezek iránt még mindig nagyon nagy az érdeklődés és amíg a fűrészárak ára m³-ként 300—500 lejjele esett, addig a friezek árak majdnem ugyanannyival emelkedett úgy, hogy a tölgyanyagot termelő fűrészek az előző évekhez képest még mindig jó üzleteket csinálnak.

Egyébként Németország újabb tölgydongák helyett hordógyártás céljaira friezeket is vásárol és ha ezekért a speciális mértékre vágott friezekért aránylag igen magas árat is fizet, még mindig sokkal olcsóbban termeli a hordókat így mint akkor, ha tölgydongát vásárolna, melyeknek árak fantasztikusan felszökött.

A többi lombfákban a külföldön a kellő kereslet megvan, azonban a bükkanyagot kivéve Románia a külföldi piacon nem számottevő, mert a kiviteli vámok oly magasak, hogy

a román lombfűrészáru sehol sem

versenyképes.

Hiába volt eddig minden intervenció a kellő megértés ebben az irányban a mindenkori kormányoknál nem volt meg és ha a mostani kormány sem váltja be ebben a tekintetben a hozzá fűzött reményeket, úgy az itteni lombfűrészárkészletek el fognak értéktelenedni, mert a belföldi fogyasztás annyira minimális, hogy az a készleteket tekintetbe véve, nem jelent semmit.

Bükkanyagban

a piac, habár itt is egy kisebb stagnáció érezhető, még mindig elég szilárd és nagyobb mennyiségek felvá-

sárlása szinte lehetetlen, mert a termelők nagyrésze a folyó termelést igen jó árak mellett előre eladta.

Puhafában

a piac a kezdődő szezonra való tekintettel szilárd és ha az építkezés csak kisebb mértékben is megindul, különösen a belföldön még egy további áremelkedéssel lehet számolni.

Tüzfában

lényegesebb eltolódások ebben az esztendőben nincsenek. A december-januári áresés megállt és 77300—7500 lejnél stabilizálódott a száraz bükkfa ára itteni paritásában.

Tölgy-, cser- és gyertyánfában a helyzet változatlan és az árak esökkenésével itt sem lehet számolni.

A tüzifaexportútlelet

a tavasz beköszöntésével természetesen lényegesen lelanyhult és dacára az ujonnan alakult pesti tüzifakartellnek, az árak nem szilárdultak meg és a fogyasztás esökkenésével az export is lényegesen redukálódott.

Az egészet egybevetve, bár a fapiarnak még mindig sok a sérelme, a helyzet ebben az iparágban az általános gazdasági krízist tekintve, aránylag jó és a mostani kormány jóindulatától és megértésétől függ, hogy a román faipar a külföldön versenyképes lesz-e és ezzel nemcsak a nagytőkét kényszeríti majd újabb és újabb investíciókra, hanem egyrészt az államnak is tekintélyes hasznot biztosít vámokból és fuvarokból, másrészt pedig — és talán ez a legfontosabb — sok százezer embernek fog állandó és nyugodt megélhetést adni.

Részvénytársasággá alakult át az aradi Seidner fatermelő cég

Egy aradi gyáros és pénzember vette át a részvénymajoritást

(Aradi tudósítónk jelenti.)

Beszámoltunk arról a szenzációszámba menő tranzakcióról, melyet az aradi Seidner Bernát és Fia fatermelő és mészgyár cégnél hajtottak végre. A cég részvénytársasággá alakult át s új tőke vonult be a vállalkozásba. A tranzakciónak újabb igen érdekes részletei kerültek nyilvánosságra.

Mint kiderült, a vállalat igen nehéz helyzetbe került s a legsúlyosabb válsággal küzdött meg. A rossz inkasszóviszonyok, a gazdasági helyzet súlyos krízist idéztek elő a cég üzletmenetében. Ezt a krízist csak fokozta a cég belső válsága. Egyik cégtárs tőkecsökkenése kellő aktíválni nem tudása egyébként a jóiszituált céget a súlyos helyzetek egész sorozatába sodorták. Ekkor jött az adóketőbizottság itéletserü kivetése. Az utolsó pillanatban érkezett meg az új tőke, mely részvénytársasági alapon vonult be a cégbe.

Rosenberg Arthur közismert aradi gyáros és pénzember hajlandónak bizonyult a tőkeinvestációra. Rosenberg 67 százalékot jegyez le a részvények közül, úgy hogy a majoritás az ő kezében lesz. Jelentékeny kvantumú részvénytársasággá vált be Seidner Dezső a cég jelenlegi belfogója is.

A tranzakció bár nincs teljesen reaktíválva, egyes formások s lényegtelen kérdések megtárgyalása hiányzik még csupán, — azonban már lezártnak tekinthető.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aquila Română

Societate Anonimă
pentru Comerț și Industrie Cluj

CAPITAL SOCIAL DEPLIN VARSAT L 5,000.000

TELEFON: **BIROUL 337, Cal. Dorobanților No. 41 DEPOZITUL 256, Str. Baclu Linle de Garaj**

Reprezentantul Firmei
„Creditul Minier“ Soc. An. Rom. pt. dezvoltarea industriei miniere Bucuresti

Benzină, petrol, motorină, păcură și oleiuri de mașini.

A Nagyváradi Egyesült Bank és Takarékpénztár jubilaris közgyűlése

A Nagyváradi Egyesült Bank és Takarékpénztár, amely május hó folyamán éri el fennállásának hatvanadik évfordulóját, március 23-án tartotta meg ez évi közgyűlését Erdöss Zsigmond elnöklete alatt. Az igazgatóság évi jelentését dr. Popper Akos vezérigazgató terjesztette elő. A jelentés kiemeli az alaptőkének 60 millió lejre való felemelését s ismertette az elmúlt üzletév eredményét. A váltótárca a múlt-évihez viszonyítva 33,882.493 lej emelkedést mutat. A betétállomány 112,795.415 lejről 149,140.980 lejre emelkedett. A hatvanmillió lej alaptőke és 11 milliónyi tartalékalap mellett az intézet múlt évi tiszta nyeresége 12,858.092 lejt tesz ki, melyből a tisztviselő nyugdíjalap erősítésére négyszázezer lejt használtak fel. Az ülésen meleg ünneplésben részesítették dr. Popper Akos vezérigazgatót, akinek 25 éven át szerzett érdemeit jegyzőkönyvben örökítették meg.

A kereskedelmi törvény is arra kényszeríti a moratóriumot élvező aradi Victóriát, hogy rövidesen összehívja közgyűlését

Az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság Arad-bánsági szerkesztőségétől

Az utóbbi időben az aradi piacon élénk feltűnést keltett az a tény, hogy a moratóriumot élvező Victoria bank Rt. tömegesen perli adósait.

Ez a körülmény különböző magyarázatokra szolgáltatott okot. Különösképen azt kifogásolják, hogy a bank vezetősége még semmit sem tett a közgyűlés összehívása érdekében. Megállapították ezzel szemben, hogy a kereskedelmi törvények határozott rendelkezései elől a Victoria sem térhet ki s így feltétlenül rövid időn belül meg kell tartsa a közgyűlést.

Ugy a közgyűlés, mint a beszámoló érdekesnek ígérkezik. A közgyűlés lefolyása minden bizonnyal viharos lesz. A közgyűlés és a mérleg publikálását nagy érdeklődéssel várják Arad szakköröi.

Értékes emberek!

Az első benyomást külső megjelenésünk adja. A jellegzeteséget azonban nem a ruha, hanem maga az egyéniség adja meg, de legelsősorban a fej. Sympatikus egyéniség és gondozott haj szorosan összetartoznak.

Gondolkodott-e már azon, miképpen tudná külsejét még megnyerőbbé és rokonszenvesebbé tenni? Az Elida hajápolás megmutatja az utat. Az Elida shampoo enyhe, speciális szappant tartalmaz, mely a haját alaposan tisztítja, annak természetes fényt és tömörséget ad. Elida shampoo a haját egészségessé, széppé teszi s a fej jellegzetességét kidomborítja.

„Minden héten Elida hajápolás!” Öröme lesz benne!
SHAMPOO.

Banca Victoria din Arad își încasează creditele

Moratoriul nu scutește nici o întreprindere, ca să își convoace adunarea generală

— Dela redacția noastră din Arad —

In ultimul timp a provocat mare surpriză, că banca „Victoria” din Arad, care

beneficiază de moratoriu, a început să-și improcesueze debitorii.

In legătură cu acțiunea întreprinsă s'au făcut diverse comentarii, în special pentru că

nu s'a convocat încă nici adu-

narea generală

deși legile comerciale sunt categorice și pentru banca „Victoria”, care trebuie să-și convoace adunarea generală în scurt timp.

Adunarea generală, ca și darea de seamă a băncii, promit a fi foarte interesante, ba chiar se crede, că vor fi obiectul unor vehemente atacuri.

Construirile se încep și în Cluj

In întreg Ardealul și Banatul se simte o dorință de construire — O mare casă franceză s'a înființat în Cluj pentru a începe construcții ieftine

In Ardeal și Banat se simte o intensă mișcare pentru începerea construirilor, cari aproape de ani de zile au stagnat în urma acutei crize economice și de numerar.

Mare casă de construcții din Paris, *Lebeau și Piketty*, în urma stabilizării, își extinde activitatea și în România, fiind

gata să-și plaseze capitalul pentru clădirea de locuințe ieftine la Cluj

și în alte centre din Ardeal. In acest scop și-a deschis o filială la Cluj având planuri proprii pentru a porni acțiune mare de zidire de clădiri. Procentul după capitalul împrumutat este de 10 la sută,

amortizarea făcându-se în zece ani,

asa că putem conta în apropiata inaugurare a campaniei de construcție de locuințe ieftine.

Comerțul de stofe a ajuns în gravă situație

Stabilizarea nu a avut nici o înrăurire favorabilă asupra pieței române — Întreprinderile lucrează cu profituri minimale — Situația pieței indigene.

— Dela redacția noastră din Arad.

Comerțul de stofe în România continuă să lupte cu mari greutăți, deoarece nici stabilizarea nu a avut nici o înrăurire favorabilă asupra pieței. Cererea a fost minimală pretutindeni și manifestează tendință slabă.

Situația de altfel o caracterizează foarte bine dl Iuliu Weiss, directorul firmei *Rado & Co.*, una dintre cele mai mari magazine engros de stofe din România. Dsa ne prezintă următoarea situație:

— Comerțul de stofe în România începe să slăbească, avându-se în vedere, că se oferă mari stocuri, pe când cererea este minimală.

Sezonul actual este cu mult mai slab, decât anul trecut,

deoarece stabilizarea nu a avut nici o înrăurire favorabilă asupra pieței și nu sper, ca să aibă. Doar stabilizarea a servit numai ca bază pentru pregătirea inflației —

Cursul leului, chiar și înainte era „stabil”, ca și acuma și astfel, împrumutul de stabilizare a fost numai un mijloc pentru inflație.

— România, contrar altor țări, tocmai

ar trebui să lupte contra inflației.

In Ungaria deprecierea valutei a fost provocată prin sporirea monedei fără acoperire și România, având exemplul din Ungaria, tocmai de o astfel de operație se ferea. Dar acuma, în posesiunea împrumutului de stabilizare,

caută liniștită să-și sporească stocul monetar.

In România criza economică s'a produs în urma crizei monetare și astfel

s'a ajuns la ideea sporirii stocului monetar.

Statul căutând să-și achite datorii.

le interne din acest stoc nou, ca să dea posibilitate întreprinderilor să-și intensifice activitatea, prin care fapt se micșorează și șomajul.

— Un alt scop a fost și reducerea etalonului bancar, asigurând solicitatorilor credite ieftine,

car sunt necesare atât micilor, cât și marilor existențe.

— Sezonul de primăvară de altfel se prezintă slab. Pe piața dominează produsele mijloei, deoarece acele fine și cele ieftine, s'au epuizat.

— Prețurile de bază, în comparație cu cele din anul trecut, nu s'au urcat. O altă simptomă caracteristică ne-o oferă și faptul, că streinătatea a renunțat la luptă și astfel

nu mai sunt prețuri de dumping,

produsele streine azi nemai fiind „preiswert”.

— Produsele indigene de asemenea își câștigă piața destul de repede, plasându-se în proporția de 60—70% față de 30% din anul trecut.

Diferențe mai importante nu se observă între prețurile produselor streine și al acelor indigene.

Afaceri anul acesta se încheie mai anevoie, decât anul trecut, piața fiind rezervată.

Piața ardeleană și cea bănățeană continuă să slăbească, din cauza dănuirii crizei, pe când cea din vechiul Regat e bună.

Sărbători fericite dorim

tuturor cititorilor noștri!

Boldog ünnepeket kívánunk

az összes olvasóinknak!

A Temesvári Közgazdasági Bank Rt. közgyűlése

A Temesvári Közgazdasági Bank Rt. Szana Zsigmond vezérigazgató elnöklete alatt e hó 23-án tartotta meg ez évi közgyűlését Temesváron. Az igazgatóság jelentését és a zárszámadásokat Nyiri Jenő vezérigazgató terjesztette elő, a felügyelőbizottság jelentését pedig Lendvay Jenő, kamarai titkár. A közgyűlés 26 százalékos osztalék fizetését határozta el részvényenként azaz egyenkint 110 lejt.

Incepe să se urce prețul vitelor în Ardeal

Din mai multe părți ale Ardealului sosesc știri că, în târgurile de vite se fac de câțva timp mari cumpărături de vite,

în vederea exportului, prețurile urcându-se cu 4—5 lei de kilogram la vitele de tăiat.

Această împrejurare se datorește faptului că au fost reduse taxele vamale și că se acordă premii de export.

Acum se pune problema recuceririi debușeurilor pierdute în străinătate pentru vitele noastre în urma taxelor de export insuportabile ale regimului trecut.

Viața economică a Ardealului va căpăta o frumoasă înviorare prin creșterea exportului de vite.

Értesítés. Értesitem a minden tisztelt vevősözönységemet, hogy az összes tavaszi újdonságaim, különösen a nyári és őszi ruhák, már megérkeztek.

Bu-berry Gabardin Trench-Coat-ok
kész Homespuns sport-öltönyök

és mérköszvény legújabb angol szövetei na y választékban megérkeztek.

NEUMANN M.

férfi- és fiu ruhaáruház, Cluj, P. Unirii (Főter) 14.

A legjobb cipőkrém

a

GLADYS

FONDAT IN ANUL 1812.

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNACFabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN”

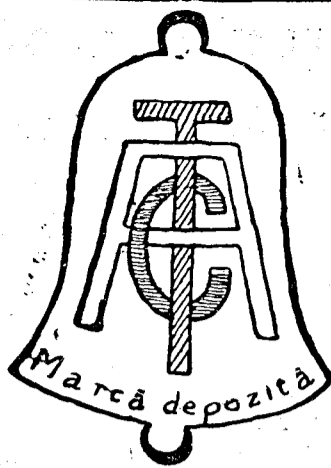
FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

Ajânlja noi luxos, trotteur és gyermekecipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anvagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok:
Bayerische Motorenwerke

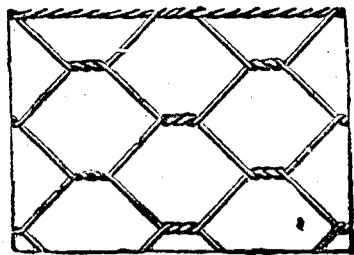
Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrică„TACĂMUL” d. h.
CLUJ.

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii.
„Tacămul” fabrică de argintării. Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacămul”.Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15.—
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10.—
Egy garmond sor Lei 80.—Többszöröcsavart (hatsarkos)
horganyozott sodronykerítés-
fonatok, mindenféle sodrony-
szövetek, horganyozott tús-
készhuzal, vas- és rézbutorok,
sodronyágybetétek a legelő-
nyösebb árakban beszerez-
hetők:Pásztori & Hettmann
Braşov,
sedronyáru, vas- és rézbutor-
gyárában.Gyár: Hátulsó-ucca 66. Tele-
fon: 481. Mintaraktár: Kórház-
ucca 32. Telefon: 428.

Citiți

„Lemnul”

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Déz, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőkéi 85 millió lei

Minden banküg-
yvet legelő-
nyösebben
végez.Áruraktárai
a vasut
mellettEngedélyezett
devizahely.Betéteket
elfogadAffiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpén-
ztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz. Keresztyurón, Szászre-
gnyvidéki Takarékpénztár és Hitel-
bank Rt. Bányászati Szamosúj-
vári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. —: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

Belföldön egész évre	{	Pentru particulari, comercianți și industriași	1200 lei	Jumătate an	{	600 lei
		Pentru bănci și instituțiuni financiare	2000 lei			1200 lei
		Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei			600 lei
		Bankoknak és pénzügyintézeteknek	2000 lei			1200 lei
		Pentru străinătate	1500 lei.			
		Külföldre				

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm ²	} 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm ² -ként	
In text	} 15 lei
Szövegoldalon	
Un sir garmond	} 80 lei
Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA,
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Meleg, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

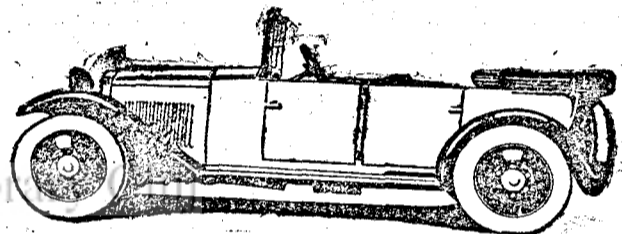
Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

Minden versenyen vezet, tartósságban utolérhetetlen a

XII. típusu

STEYR-autó!

Tekintse meg és kérjen árajánlatot
a vezérképviselőtől!

Igen előnyös fizetési feltételek!

INDUSTRIA

KERESKEDELMI ÉS IPARI R. T.

TIMIȘOARA, Str. I. C. Brătianu 3. Telefon 9-14.

**DREHER-
HAGGENMACHER**

tavaszi

„Márciusi sör”-e

már forgalomban van!

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fióktézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **36** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.